

ЧЕК АРА МАСЕЛЕСИ ЧЕЧИЛЕБИ?

Кыргыз-тажик чек арасындагы көйгөй кечээ гана чыга калган жок. Бул ондогон жылдан бери чечилбей келе жаткан маселе. Тилекке каршы, акыркы жылдары абал барган сайын курчуп жатат. Былтыр куралдуу жаңжалга чейин жетсе, 27-январь күнү кечке маал дагы чыр чыгып, коомчулукту кабатырга салды. Төрт-Көчө аймагында тажик тургундары жолду бууганга аракет кылып, сүйлөшүүлөрдөн кийин абал жайгарылган. Бирок, кайрадан тажик тараптан Чыр-Дөбөдө ок атылганын Кыргыз Республикасынын Чек ара кызматы билдирген. Кыргызстан бул окуяны тажик чек арачыларынын атайын жасаган чагымы десе, тажик тарап болсо бизди күнөөлөшүүдө.

(Уландысы 3-бетте)

ЖК депутаты
Жанар АКАЕВ:

“ЛЕЙЛЕК АНКЛАВ БОЛБОЙТ”

Кечээ социалдык тармактарда “№39 протокол боюнча” деген маалыматтар тарап, ага терс пикирлер жазылып, бир топ адамдар бийлик жетекчилерин жерден алып көргө салышты. Мындай кырдаалда ММК өкүлдөрү бардык нерсени так аныктап алган соң коомчулукка туура маалыматты берүүбүз абзел. Буга улай Жогорку Кеңештин депутаты, Эл аралык иштер, коргоо, коопсуздук жана миграция боюнча комитетинин төрагасы Жанар Акаев коомчулукка туура маалыматты берип, элди дүрбөлөңгө түшпөөгө чакырды. Төмөндө эл өкүлүнүн сөзү толугу менен...

- Урматтуу мекендештер, соңку учурда интернет желелеринде Баткендеги чек ара чыры талкуу болуп, анда “Ворухка коридор ачылат экен, Лейлек анклавда калат экен” деген кабатырлануу болууда. Эл аралык иштер, коргоо, коопсуздук жана миграция боюнча комитети жабык эшик артында жыйын өткөрдү. Ага Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетинин төрагасы Камчыбек Ташиев, Чек ара кызматынын башчысы Уларбек Шаршеев жана башка тиешелүү жетекчилери келип катышты. Жыйында айтылгандай эч кандай Ворухка коридор берилбейт, Лейлек анклав болбойт. Бул жөнүндө сөз болушу да мүмкүн эмес. Буга азыр кабатырланууга негиз жок. Анткени, кандайдыр бир протокол ишке кириш үчүн мамлекеттер аралык өзүнчө келишим болот. Ал келишим жөнүндө процедура болгон жок. Ошондой эле ал келишимге эки өлкөнүн президенттери терең изилдеп чыккандан кийин кол коёт. Эки өлкөнүн президенттери кол койгон соң гана ишке ашат. Азырынча алардын кол коюу ниеттери жөнүндө уккан жокпуз. Андыктан, Кыргызстандын кызыкчылыгына каршы келген иш-аракет болбойт деп ишендирип кетем. Урматтуу мекендештер, “Ворухка коридор ачылат. Лейлек анклавда калат деген ушак-айың сөздөргө көңүл бурбай, расмий маалыматтарга ишениңиздер!

Жазгүл КАРБОСОВА

ЭМГЕК БААЛАНАТ

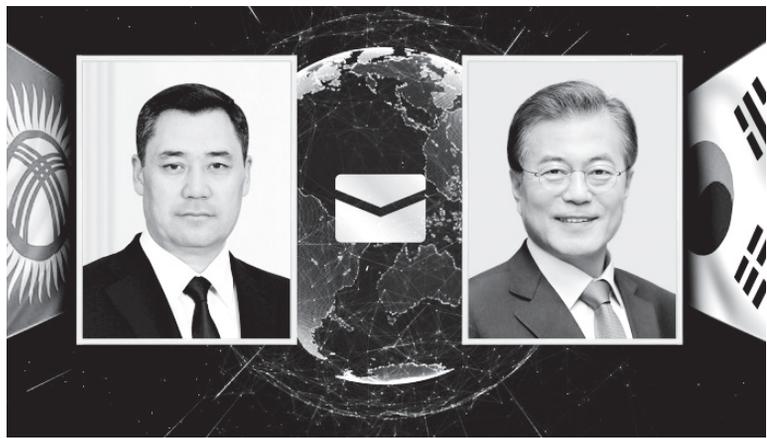
Февраль айынан тарта район, облустук билим берүү бөлүмдөрүнүн рейтингин аныктоо киргизилет. Мугалимдердин эмгеги кайрадан категория менен баалана баштайт. Бул тууралуу билим берүү жана илим министрлигине караштуу Республикалык педагогикалык кызматкерлердин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институтунун директору Алмаз Токтомаматов билдирди. Анын айтымында, жакында “Мыкты мугалим” теледолбоору да ишке ашканы турат. Анда республиканын бардык булуң-бурчундагы кесипкөй мугалимдердин ишмердүүлүгү көрсөтүлөт.

КЫЗЫЛ КИТЕПКЕ КИРГЕН ЖАНЫБАРЛАРДЫН САНЫ ӨСҮДӨ

Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлигинин жаратылышты пайдалануу бөлүмүнүн башкы адиси Нурлан Абдыкеримов өлкөдө Кызыл китепке кирген жаныбарлардын саны өсүп жаткандыгын билдирди. Анын айтымында, браконьерлерге каршы иш алып баруу, түшүндүрүү иштерин жүргүзүү, илбирстерди аныктоо үчүн фотокапкандарды активдүү орнотуу жаратылышка аяр мамиле жасоого түрткү болууда.

МУН ЧЖЭ ИН САДЫР ЖАПАРОВДУ КУТТУКТАДЫ

Кореянын Президенти Мун Чжэ Ин КРнын Президенти Садыр Жапаровду Корея Республикасы менен Кыргыз Республикасынын ортосунда дипломатиялык мамилелердин түзүлгөндүгүнүн 30 жылдыгына байланыштуу куттуктады.

Куттуктоосунда: “1992-жылдын 31-январында эки өлкөнүн ортосунда дипломатиялык мамилелер орнотулгандан бери биз ар түрдүү тармактарда, саясат, экономика, маданият жана гуманитардык алмашуулардагы

мамилелерибизди ырааттуу өнүктүрүп келе жатканыбызды зор кубаныч менен белгилейм. Дипломатиялык мамилелердин орнотулгандыгынын 30 жылдыгын белгилөө менен өлкөлөрүбүздүн ортосундагы практикалык кызматташтык кеңейип, ар кандай салтанаттуу иш-чаралар аркылуу эки өлкөнүн элдеринин ортосундагы өз ара түшүнүшүү жана достук чыңдалат деп ишенем”, - деп айтылып, Мун Чжэ Ин Садыр Жапаровго чың ден соолук, бакубатчылык жана Кыргыз Республикасынын туруктуу өнүгүүсүн каалады.

ЖАҢЫ АВТОБУСТУН ТЕХНИКАЛЫК МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮ

Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров Бишкектин бир катар ишканаларын кыдырып, “Минск автомобиль заводу” ААКсы тарабынан сыноо мөөнөтү үчүн жиберилген беларусь өндүрүшүндөгү жаңы жүргүнчүлөр автобусунун техникалык мүмкүнчүлүктөрү менен таанышты.

Бишкектин мэри Айбек Жунушалиев Акылбек Жапаровго бул автобус шаардык каттамдарда жүргүнчүлөрдү ташууга ылайыкталганын билдирди. Анын өзгөчөлүгү майыптык коляска үчүн туткасы бар бүктөлүүчү тепкич, жүргүнчүлөрдү отургузуу, түшүрүүнү жеңилдетүү үчүн “Книлинг” жантайыңкы кузов тутуму, ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү адамдар үчүн тиешелүү шаймандарды бекитүү үчүн жабдуулар каралган. Ошондой эле Акылбек Жапаров Бишкек мэриясынын Шаардык транспорт башкармалыгынын автобустар паркынын абалын көрүп, шаардыктарды ыңгайлуу жана коопсуз транспорт менен камсыздоо

зарыл экенин айтты. Андан соң Э.З.Гареев атындагы ботаникалык бакка барып, ботаникалык

бактын иши тууралуу бет ачар сунушталып, актуалдуу көйгөйлөрү айтылды.

БИШКЕКТИ ОЛУТТУУ ӨЗГӨРҮҮЛӨР КҮТҮП ТУРАТ

Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров Бишкек шаарынын коллегиялык жыйынына катышты.

Жыйында борбор калаанын өткөн жылдагы социалдык-экономикалык өнүгүүсүнүн жыйынтыгы жана үстүбүздөгү жылга коюлган пландары тууралуу баяндаманы Бишкек шаарынын

мэри Айбек Жунушалиев жасады. Өз кезегинде Акылбек Жапаров “Жашыл аянттар талкаланды, ирригациялык тутумдар бузулду, иретсиз жана баш аламан курулуштардан улам шаардын көркү кетти. Бирок, келечекте биздин борбордо олуттуу өзгөрүүлөр орун алат. Бишкек шаары өлкөнүн экономикасынын 70%ын камтыйт.

Ал – маданияттын, илим жана билимдин борбору. Борбордо өлкөнүн бийлик органдары топтолуп, акыл калчап, келечекти аныктоочу чечимдер кабыл алынат. Жалпы катышуучуларды муну терең аңдап түшүнүүгө чакырам. Бардык алдыңкы жана жаңычыл демилгелер дал ушул Бишкектен башат алышы шарт”, - деген оюн билдирди.

ЗЕРГЕРДИН АСЫЛ ЭМГЕГИ

Министрлер Кабинетинин Төрагасы Акылбек Жапаров өлкө зергерлерин кесиптик майрамы менен куттуктады.

Анда: “Урматтуу зергерчилик тармагындагы өкүлдөр! Сиздерди кесиптик майрамыңыздар – Кыргыз Республикасынын Зергерлер күнү менен куттуктайм! 2021-жылы республикабыздын өнүгүүсү үчүн зергерчилик тармагынын маанилүүлүгүн эске алып, 31-январь – КРнын зергерлеринин күнү деп бекитилген. Ата мекендик зергерчилик өнөр жайын өнүктүрүү үчүн жагымдуу шарттарды

түзүү жана анын эл аралык деңгээлге чыгуусун камсыз кылуу максатында биргелешкен күч аракет менен натыйжалуу болуу турган зарыл иштер жүргүзүлүүдө. Зергердин оор жана ошол эле учурда асыл эмгеги сулуулук жана кооздук тартуулоо болуп саналат. Сиздерге чыгармачылык ийгилик, мындан ары да оригиналдуу идеялардын жарала беришин каалайм! Ушул майрам күнү тармактын жалпы кызматкерлерине жана алардын үй-бүлөлөрүнө бакубатчылык, чың ден соолук жана кесиптик ийгиликтерди каалайм” деп айтылат.

МАКСИМ ГОРДЕЕВГЕ ӨЛКӨНҮН ТУУСУ ТАПШЫРЫЛДЫ

КРнын Мамлекеттик катчысы Сүйүнбек Касмамбетов 28-январда өлкө Президенти Садыр Жапаровдун атынан спортчу Максим Гордеевди алдыда Пекинде өтүүчү Кышкы Олимпиада оюндарына катышуусу менен куттуктап, жылуу саламын жолдоду. “Президент Садыр Жапаров сиз кандай татаал жолду басып өтөрүңүздү билет жана чын жүрөктөн ийгиликке үмүттөнөт”, - деп билдирди. Лыжачынын жеке жана башкы машыктыруучусу Игорь Борисов Олимпиада оюндарында Гордеев Кыргызстанды татыктуу көрсөтүү үчүн бардык күч аракетин жумшай турганын белгиледи. Ал эми Улуттук олимпиада комитетинин президенти Садыр Мамытов тоо лыжачысы Максим Гордеев өзүнүн эн мыкты спорттук жыйынтыгын

көрсөтөт деп ишенет. Жолугушунун соңунда Сүйүнбек Касмамбетов Максим Гордеевге

КРнын туусун тапшырып, спортчуга ийгилик жана жаңы жеңиштерди каалады.

ЖАЗГЫ АЙДАП-СЕБҮҮ ИШТЕРИ

ЖКнын “Элдик” депутаттык тобу жазгы айдап-себүү иштерине карата жүргүзүлгөн даярдык боюнча маалымат утку.

Депутат Акылбек Түмөнбаевдин төрагалыгы менен өткөн отурумга айыл чарба министри Аскарбек Жаныбеков баштаган тиешелүү мекеме өкүлдөрү катышты. Министр Аскарбек Жаныбековдун маалыматынан кийин депутаттар айыл чарба тармагындагы жазгы айдап-себүү ишине күйүүчү-майлоочу каражаттарды, үрөндөрдү,

минералдык жер семирткичтерди арзан баада камсыздоо, жеңилдетилген насыяларды берүү, айдоо аянттарын кеңейтүү, сугат иштерине даярдык көрүү маселелерин көтөрүштү.

Депутаттар Н.Азыгалиев, А.Малиев, А.Таштанбековдор жайыттардын абалына басым жасашты. Азык-түлүк коопсуздугуна тиешелүү маселелерге да токтолуп, ички рынокту сапаттуу азыктар менен камсыздоо зарылчылыгын кошумчалап, айтылган маселелерди комплекстүү чечүү керектигин белгилешти.

ОТУЗ МЫЙЗАМ ДОЛБООРУ

КРнын Министрлер Кабинети тарабынан 2021-жылдын 12-октябрынан 2022-жылдын 19-январына чейинки мезгилде 30 мыйзам долбоору демилгеленип, Жогорку Кеңешке жөнөтүлгөн. Жогорку Кеңеш тарабынан кабыл алынган 21 мыйзамдын 15ине КР Президенти кол койгон (8 мыйзам эл аралык келишимдерди ратификациялоо жөнүндө).

Тез арада кабыл алууну талап кылган жана мамлекеттин социалдык-экономикалык өнүгүүсү үчүн зор мааниге ээ

болгон, Жогорку Кеңеш тарабынан кабыл алынган жана КРнын Президенти кол койгон КРнын кодекстери жана мыйзамдары: “КРнын 2022-жылга республикалык бюджетти жана 2023-2024-жылдарга болжолу жөнүндө”, КРнын Салык кодекси; “КРнын Бюджеттик кодексине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө”, “КРнын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө (Жер кодекси, Токой кодекси, Жер участкаларын которуу (трансформациялоо) жөнүндө”.

ЖҮЗ КҮНДӨ 859 БУЙРУК ЖАНА ТОКТОМ

Министрлер Кабинетинин 100 күнүндө 2021-жылдын 12-октябрынан 2022-жылдын 19-январына чейинки мезгилде 859 акты чыгарылган, анын ичинде: КРнын Президентинин Администрациясынын Жетекчисинин буйруктары – 250; КРнын Министрлер Кабинетинин токтомдору – 165; КРнын Министрлер Кабинетинин буйруктары – 141; КРнын Министрлер Кабинетинин Төрагасынын буйруктары – 303. Мындан тышкары, отчеттук мезгилде КРнын Министрлер Кабинетинин 9 кеңешмеси өткөн.

БАЛДАРГА ЖАСАЛГАН ЗОМБУЛУК

ЖКнын Социалдык саясат боюнча комитетинин 31-январдагы жыйынында үй-бүлөдө жана билим берүү уюмдарында балдарга карата эмоционалдык, психикалык, физикалык зомбулукту колдонууга байланышкан кырдаалдар талкууланып, тиешелүү мекемелердин маалыматы угулду. Анда Аламүдүн районуна караштуу мектептердин биринде катталган мугалим менен окуучунун ортосундагы жаңжал тууралуу сөз болуп, билим берүү жана илим министринин орун басары Надирра Жусупбекова маалымат берди.

Талкуу маалында комитеттин төрайымы, депутат Динара Ашимова алдын алуу иштери толук жүргүзүлсө мындай окуялар катталбай тургандыгын жүйө келтирип, бардык социалдык багытта иштеген мекемелер биргелешип чара көрүүсү керектигин кошумчалады. Жыйынтыгында депутаттар аталган маселе толук изилденип, тиешелүү мекемелер тарабынан жагдайлар кайра кайталанбагыдай чаралар кабыл алынышы керектигин айтышты.

**Даярдаган
Жазгүл КАРБОСОВА**

■ Учур көйгөйү

ЧЕК АРА МАСЕЛЕСИ ЧЕЧИЛЕБИ?

(Башталышы 1-бетте)

Тилекке жараша бизде жоготуулар болгон жок, 11 аскер кызматкери жаракат алып, ооруканага жаткырылган. Алардын абалы орточо оор экендигин маалым болду. Көк-Таш айылынын тургуну Зиямидин Тагаевдин сарайы талкаланып мал жандыктары күйүп кеткен. Өз убагында эвакуацияланган жарандардын баары керектүү нерселер менен камсыздандырылып, медицина кызматкерлеринин көзөмөлүндө болушкан. Ал эми Тажикстандын "Ховар" маалымат агенттиги жаңжалда эки адам мерт болуп, 10 адам жаракат алганын, алардын алтоо аскер кызматкерлери экендигин жазып чыкты.

Президент Садыр Жапаров дароо чек арада болуп жаткан окуялар биринчи мүнөттөрдөн баштап, толук көзөмөлүндө экендигин, баары тынчтык жана сүйлөшүүлөр жолу менен чечилээрин айтып, элди кабатырланбоого чакырды. Тажикстандын Президенти Э.Рахмондун ак же көк деп үн катпай олтурушун айрым эксперттер тажик тараптан бул жаңжалдын атайын уюштурулгандыгын, кырдаалды курчутуу алдындагы сыноо катары баалашты. Анткени, буга чырчатак учурунда тажик тараптын миномет колдонгондугу олуттуу себеп болууда. Ар бир мамлекет чек араларын кайтарууда өз мүмкүнчүлүктөрүнө жараша

куралдандырышат. Бирок, чырчатак курчуп кетпеш үчүн жеңил ок атуучу куралдар гана берилет. Минометтун колдонулушу олуттуу конфликтке карата даярдык көргөндөрүн айгинелеп турат. Мындай пикирин кайсыл бир маалымат сайтына айткан Борбордук Азия боюнча эксперт Андрей Грозин Кытай менен Индиянын чек араларындагы өз ара мамилелерин мисал келтирген. "Кытай менен индустардын чек арасында бири-бирин таяктар менен же таш менен ургулашат. Бирок, миномет менен эмес. Бул эки өлкөнүн чек арачыларын керектүү куралдар менен жабдууга каражаты жоктугунан эмес. Алар бүт нерсени берүүгө мүмкүнчүлүктөрү бар, бирок чырчатакты ыргатпоо үчүн аны кылышпайт", - дейт.

Чек арадагы абал бир нукка түшкөнгө чейин Баткенде болорун билдирген Улуттук коопсуздук боюнча мамлекеттик комитетинин төрагасы Камчыбек Ташиев 28-январда тажик тараптан Раджаббой Ахмадзода баштаган делегация менен сүйлөшүүлөрдү жүргүзгөн.

Жолугушууда чек араларды делимитациялоону жана демаркациялоону тездетүү маселеси көтөрүлгөн. Ошондой эле, атышуулардын себептери жана келтирилген чыгым боюнча айыптоолор айтылган. Кыргыз тарап чырчатактын келип чыгуу себептерин аныктоо үчүн эки

тараптуу комиссия түзүүнү, аскерлерди чек ара сызыктарынан тышкары алып чыгууну, чек араларда коомдук тартипти сактаган чек арачылар менен милиция кызматкерлерин гана калтырууну сунуштаган.

Баткен облусунун Достук айылында 29-январда кыргыз жана тажик мамлекеттеринин Улуттук коопсуздук боюнча мамлекеттик комитетинин төрагалары Камчыбек Ташиев менен Саймумин Ятимов жолугушуу өткөрүшкөн. Жолугушууда эки негизги маселе каралып, документтерге кол коюсуз, кол алышуу менен макулдашылгандыгын айткан УКМКнын төрагасы Камчыбек Ташиев: "Эки ай мурун токтоп калган чек араларды делимитациялоону жана демаркациялоону тез арада кайрадан баштоону сүйлөштүк. Анткени,

иш Кулунду, Максат айылдарына келгенде токтоп калган. Эгерде жумушчу топтор арасында талаш маселе жарала турган болсо, экөөбүз кайрадан жолугуп карай турган болдук. Мындан ары да 2021-жылы 1-майда кабыл алынган протоколдун неги-

ар дайым чек ара маселесин чечүүдө болгон шарттарды түзүү менен аракетин көрүп жаткандыгын белгиледи. "Тажик тарап Ворухка кеткен жолду бергиле деп жатышат. 2021-жылдын 1-майында макулдашылган протоколдо Ворухка жолду капчыгай аркылуу берели, бирок ал жолду биз курабыз дегенбиз. Президенттибиз да жол курууга каражатыбыз бар экендигин айткан. Эми жол берели, бирок чек ара боюнча бир пикирге келели дедик. Эгер кайсыл бир аймакта маселе чыкса, эки мамлекеттин эли жана жетекчилери менен сүйлөшүп, орток чечимди кабыл алабыз. Эч качан чек ара маселесинде бир жактуу чечим кабыл алынбайт", - деди К.Ташиев. Ошондой эле чек ара жаңжалын иликтөөчү биргелешкен комиссия түзүлгөнүн, чек арага эки тараптан тең чогулган аскерлер кайтарылганын айтты. Кыргызстандын куралдуу күчтөрүн жана чек ара кызматын бекемдөө максатында февраль айында дагы аскердик техникалар алынарын айтып: "Бир жыл ичинде көп маселени чечип алдык. Эл-журтту коргоп калууга мүмкүнчүлүгүбүз жетет. Келген аскер техникаларынын баарын Баткенге беребиз. Мамлекет алардын баарын өз күчү менен, өз акчасына алып жатат", - деди.

Баткен облустук ички иштер башкармалыгынын өздүк курамы коомдук тартипти жана коопсуздукту камсыздоо максатында түзүлгөн кырдаалга карата ыкчам чараларды көрүү боюнча күчөтүлгөн тартипте кызмат өтөөнү улантууда.

Кыргызстан ар дайым чек ара маселесинде эки тараптуу келишимдерди так аткарууда өз позициясында бекем туруп келе жатат. Дипломатиялык саясий жол менен тынч чечилиши керек деген туруктуу көз карашта. Тажик тарап сунуштарды кабыл алган менен маал-маалы менен жаңжал чыгарып келет. Болгондо да курал менен басым көрсөтүүсү басаңдабай, кооптуу жагдайга кептөөдө. Канткен менен келечекте эки өлкө толук мунасага жетишип, чек арада жайгашкан жердештерибиз бакубат жашоо кечиришет деген илгери үмүт менен туралы.

Жылдыз ДЫЙКАНОВА

"ЭЛДИК" ТОПТОГУ ЭЛ ӨКҮЛДӨРҮ БАТКЕНДЕ БОЛДУ

Жогорку Кеңештин "Элдик" депутаттык тобунун мүчөлөрү, депутаттар Акылбек Түмөнбаев, Нурлан Ражабаев, Жалалидин Нурбаев, Нурланбек Азыгалиев, Чыңгыз Ажибаевдер 28-30-январда Баткендин Тажикстан менен чектешкен Көк-Таш, Орто-Боз, Ак-Татыр жана Ак-Сай айылынын тургундары менен жолугуп, жеринде кабар алышты. Бул айылдар коңшу Тажикстан менен болгон чек ара жаңжалында жабыркап келет. Жергиликтүү тургундар чек арага жакын жайгашкан айылдардын негизин көйгөйлөрү – Ак-Сай – Тамдык, Ак-Сай – Рават жолунун курулушун

жандандыруу жана Тажикстанга чектеш аймактарды айланып өтүүчү жолдордун абалын жакшыртуу, чек арага чектеш айылдарда ичүүчү таза суу жана сугат суу маселесин чечүүнү тизмектеди. Ак-Татыр айылына оорукана куруу. Анткени, чек ара жаңжалы учурунда жаракат алгандарды облустун борборундагы ооруканага жеткирүүдө кыйынчылык жаралган. Ал эми, үч айыл өкмөттө 29 500 тургун жашайт, Чек арага жакын жайгашкан айылдарга КРнын Өзгөчө кырдаалдар министрлигинин бөлүмүн ачуу жана өрт өчүрүүчү унаалар менен камсыздоо, өзгөчө кырдаалдарда жергиликтүү

калкты коопсуз жайга көчүрүүгө транспорт жана күйүүчү каражаттар менен камсыздоо маселесин алдын ала чечүү, чек арага жакын жайгашкан айылдарда турак жайларын сатып, көчүп кетүүгө аракет кылган жарандар бар. Ал тенденцияны токтотуу багытында мамлекеттик деңгээлде жумуш алып баруу, чек арага чектеш айылдардагы жарандардын турак жайларын документтештирүү маселесин тездетүү, 2021-жылы чек ара жаңжалында жапа чеккен үй-бүлөлөргө компенсация төлөө маселесин чечүүнү ыкчамда туу, чек арага жакын айылдарда курулуп жаткан мектептердин

курулушун тездетүү жана зарыл болгон айылдарга мектеп, спорт зал, кичи футбол аянттарын курууну тез арада чечүүнү талап кылышты. "Элдик" депутаттык топтун мүчөлөрү айтылган маселелер боюнча чек арага чектеш

жайгашкан айылдардын тургундары менен тыгыз байланышта болуп, көйгөйлөрдү чечүүгө болгон күч аракеттерин жумшаарын билдиришти.

Жазгүл КАРБОСОВА

**ДАРЫ-ДАРМЕК КАРАЖАТТАРЫН
ЖАНА МЕДИЦИНАЛЫК БУЮМДАРДЫ
КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНАН
ТАШЫП ЧЫГУУГА (ЭКСПОРТТООГО)
УБАКТЫЛУУ ТЫЮУ САЛУУНУ
КИРГИЗҮҮ ЖӨНҮНДӨ**

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

2014-жылдын 29-майындагы Евразия экономикалык бирлиги жөнүндө келишимдин 29, 47-беренелерине, "Кыргыз Республикасынын" Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Ушул токтом күчүнө кирген күндөн тартып тиркелген тизмеге ылайык дары-дармек каражаттарын жана медициналык буюмдарды Кыргыз Республикасынан экспорттоого алты айлык мөөнөткө убактылуу тыюу салуу белгиленсин.

2. Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлиги ушул токтомдун 1-пунктунда көрсөтүлгөн убактылуу тыюу салуу киргизилгендиги жөнүндө белгиленген тартипте Дүйнөлүк соода уюмунун Коргоо чаралары боюнча комитетине жана Евразия экономикалык комиссиясына кабарласын.

3. Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги ушул токтомдун 1-пунктунда көрсөтүлгөн убактылуу тыюу салуу киргизилгендиги жөнүндө Көз карандысыз Мамлекеттер Шериктештигинин Аткаруу комитетине ушул токтом күчүнө кирген күндөн тартып үч күндөн кечиктирбестен белгиленген тартипте кабарласын.

4. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик бажы кызматы жана Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитетинин Чек ара кызматы ушул токтомдун 1-пунктунда аталган товарларды мыйзамсыз экспорттоого бөгөт коюуга багытталган зарыл болгон чараларды көрүшсүн.

5. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

6. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он беш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Төрага

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 14-январы, №14

**БИРИККЕН УЛУТТАР УЮМУНУН
КООПСУЗДУК КЕҢЕШИНИН
1540-РЕЗОЛЮЦИЯСЫН АТКАРУУ
БОЮНЧА 2022-2025-ЖЫЛДАРГА КЫРГЫЗ
РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ИШ-АРАКЕТТЕР
ПЛАНЫН БЕКИТҮҮ ЖӨНҮНДӨ**

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Бириккен Улуттар Уюмунун Коопсуздук Кеңешинин 1540-резолюциясынын (2004-жыл) жана 1977-резолюциясынын (2011-жыл) жоболорун натыйжалуу ишке ашырууну камсыздоо максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Бириккен Улуттар Уюмунун Коопсуздук Кеңешинин 1540-резолюциясын аткаруу боюнча 2022-2025-жылдарга Кыргыз Республикасынын иш-аракеттер планы (мындан ары – Иш-аракеттер планы) тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Министрликтер, мамлекеттик комитет, администрациялык ведомстволор жана башка мамлекеттик органдар:
- Иш-аракеттер планын белгиленген мөөнөттө аткаруу боюнча толук чараларды көрсүн;
- жарым жылдын жана жылдын жыйынтыгы боюнча отчеттук мезгилден кийинки айдын 15инен кечиктирбестен Иш-аракеттер планын аткаруу жөнүндө маалыматты жалпылоо үчүн Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине берип турсун.

3. Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлиги отчеттук мезгилден кийинки айдын 25инен кечиктирбестен Иш-аракеттер планын аткаруунун жүрүшү жөнүндө жалпыланган маалыматты Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясына берип турсун.

4. Иш-аракеттер планын сапаттуу жана өз убагында аткаруу үчүн Кыргыз Республикасынын аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдарынын жетекчилеринин жеке жоопкерчилиги белгиленсин.

5. Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги Иш-аракеттер планы бекитилгендиги тууралуу Бириккен Улуттар Уюмунун Коопсуздук Кеңешинин 1540-комитетине кабарласын.

6. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2017-жылдын 24-июлундагы №443 «Бириккен Улуттар Уюмунун Коопсуздук Кеңешинин 1540-резолюциясын аткаруу боюнча 2017-2019-жылдарга Кыргыз Республикасынын иш-аракеттер планын бекитүү жөнүндө» токтому күчүн жоготту деп таанылсын.

7. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

8. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Төрага

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2021-жылдын 24-декабры, №340

**"КЫРГЫЗИНДУСТРИЯ" АЧЫК АКЦИОНЕРДИК КООМУН
ТҮЗҮҮ ЖАНА КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН ЖАНА
КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН АЙРЫМ
ЧЕЧИМДЕРИНЕ ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ЖӨНҮНДӨ**

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Өнөр жайды модернизациялоону жана мамлекеттин катышуу үлүшү бар чарбалык коомдорду натыйжалуу башкарууну камсыз кылуу максатында, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Бир акциясынын номиналдык наркы 1000 (бир миң) сом болгон 1 000 000,0 (бир миллион) даана жөнөкөй энчилүү акцияларды чыгаруу жана төлөө жолу менен уставдык капиталында 1 000 000 000 (бир миллиард) сом өлчөмүндө мамлекеттин 100 пайыз катышуусу менен Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте "Кыргызиндустрия" ачык акционердик коому (мындан ары – "Кыргызиндустрия" ААК) түзүлсүн.

2. Төмөнкүлөр бекитилсин:

1) "Кыргызиндустрия" ААКтын уставы 1-тиркемеге ылайык;

2) Уставдык капиталдарындагы акциялардын (үлүштүн) мамлекеттик пакеттери "Кыргызиндустрия" ААКтын ишенимдүү башкаруусуна өткөрүлүп берилүүчү чарбалык коомдордун тизмеги 2-тиркемеге ылайык;

3) "Кыргызиндустрия" ААКтын ишеним башкаруусуна өткөрүп берилүүчү мүлктүк комплекстердин мамлекеттик ишканаларынын (филиалдарынын) тизмеги 3-тиркемеге ылайык.

3. Төмөнкүлөр белгиленсин:

1) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети "Кыргызиндустрия" ААКтын уюмдаштыруучусу жана жалгыз акционери болуп саналары;

2) 2-тиркемеге ылайык Тизмеде көрсөтүлгөн чарбалык коомдордогу акционердин (катышуучунун) ыйгарым укуктары Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан жүзөгө ашырылары;

3) ушул токтомдун 4-пунктуна ылайык түзүлүүчү ишенимдүү башкаруу келишиминин колдонуу мезгилинде "Кыргызиндустрия" ААКка төмөнкүдөй ыйгарым укуктар өткөрүлүп берилери:

- ээликтен ажыратуу жана күрөөгө берүү маселелерин кошпогондо, 2-тиркемеге ылайык Тизмеде көрсөтүлгөн чарбалык коомдордогу акционердин (катышуучунун);

- 3-тиркемеге ылайык Тизмеде көрсөтүлгөн мүлктүк комплекстер катары мамлекеттик ишканаларга (филиалдарга) карата мамлекеттик мүлктү башкаруу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу органдын жана мамлекеттик башкаруучу органдын.

4. Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча фонд:

1) Кыргыз Республикасынын Президентинин Иш башкармасы менен биргеликте коммуналдык жана эксплуатациялык чыгымдарды төлөө менен акысыз пайдалануу келишиминин шарттарында "Кыргызиндустрия" ААКты дайындашуу жөнүндө маселени иштеп чыксын;

2) чарбалык коомдордун уставдык капиталдарындагы акциялардын (үлүштөрдүн) мамлекеттик пакетин жана мүлктүк комплекс катары мамлекеттик ишканаларды (филиалдарды) ушул токтомдун 2 жана 3-тиркемелерине ылайык тизме боюнча "Кыргызиндустрия" ААКына ишенимдүү башкарууга өткөрүп берсин жана "Кыргызиндустрия" ААК менен тиешелүү келишим түзсүн;

3) ушул токтомдон келип чыгуучу зарыл чараларды көрсүн.

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН АЙЫЛ ЧАРБА
МИНИСТРЛИГИНИН ВЕДОМСТВОЛУК БӨЛҮМДӨРҮНҮН
ЖАНА УЮМДАРЫНЫН МАСЕЛЕЛЕРИ ЖӨНҮНДӨ**

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын аткаруу бийлигинин органдарын реформалоого байланыштуу уюштуруу чараларын көрүү максатында, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2021-жылдын 12-октябрындагы №425 "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин түзүмү жана курамы жана Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын түзүмү жөнүндө" Жарлыгына, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Төмөнкүлөр кайра аталсын:

1) Кыргыз Республикасынын Айыл, суу чарба жана аймактарды өнүктүрүү министрлигине караштуу Айыл чарба өсүмдүктөрүн экспертизалар департаменти Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлигине караштуу Айыл чарба өсүмдүктөрүн экспертизалар департаменти болуп;

2) Кыргыз Республикасынын Айыл, суу чарба жана аймактарды өнүктүрүү министрлигине караштуу Ветеринардык жана фитосанитардык коопсуздук боюнча мамлекеттик инспекциянын Ветеринардык диагностика жана экспертиза борбору Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлигине караштуу Ветеринардык кызматтын Ветеринардык диагностика жана экспертиза борбору болуп.

2. Төмөнкүлөр бекитилсин:

1) Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлигине караштуу Ветеринардык кызмат жөнүндө жобо 1-тиркемеге ылайык;

2) Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлигине караштуу Ветеринардык кызматтын башкаруу схемасы 2-тиркемеге ылайык.

5. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги белгиленген тартипте:

1) "Кыргызиндустрия" ААКтын уставдык капиталын түзүү үчүн 1 000 000 000,0 (бир миллиард) сом өлчөмүндө акча каражатын издеп тапсын жана бөлүп берсин;

2) "Кыргыз Республикасынын 2022-жылга республикалык бюджетти жана 2023-2024-жылдарга болжолу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын даярдоодо ушул пункттун 1-пунктчасында көрсөтүлгөн каражаттарды эске алсын.

6. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2019-жылдын 11-сентябрындагы №468 "Мамлекеттик ишканалардын ишин тартипке келтирүү тууралуу" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Мамлекеттик ишканалар жөнүндө жобонун 1-тиркемеси төмөнкүдөй мазмундагы 5-пункт менен толукталсын:

"5. Ишенимдүү башкаруу келишими колдонулган мезгилде "Кыргызиндустрия" ачык акционердик коомуна ишенимдүү башкарууга өткөрүп берилген мамлекеттик ишканалар (филиалдар)".

7. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 27-майындагы №274 "Мамлекеттик үлүш катышкан чарбакер коомдордун башкаруу органдарына мүчө кызмат ордуна талапкерлерди мамлекеттик органдар тарабынан тандоо жана көрсөтүү маселелери жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

- төмөнкүдөй мазмундагы 1¹-пункт менен толукталсын:

"1¹. Ушул токтомдун колдонулушу ишенимдүү башкаруу келишими колдонулган учурда, "Кыргызиндустрия" ачык акционердик коомуна акциялардын (үлүштөрдүн) мамлекеттик пакеттери ишенимдүү башкарууга өткөрүп берилген чарбалык коомдорго жайылтылбайт."

8. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2021-жылдын 24-сентябрындагы №183 "Мамлекеттик мүлктү ижарага, чарба жүргүзүүгө, ыкчам башкарууга, акысыз убактылуу пайдаланууга берүү тартибин регламенттөөчү маселелер жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

- төмөнкүдөй мазмундагы 4¹-пункту менен толукталсын:

"4¹. Ушул токтомдун колдонулушу ишенимдүү башкаруу келишими колдонулган мезгилде "Кыргызиндустрия" ачык акционердик коомуна ишенимдүү башкарууга өткөрүп берилген мамлекеттик ишканалар (филиалдарына) бекитилип берилген мамлекеттик мүлктү ижарага, ыкчам башкарууга жана чарба жүргүзүүгө берүүгө жайылтылбайт. Аталган мамлекеттик ишканалар (филиалдар) мамлекеттик мүлктү башкаруу саясатын иштеп чыгуу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган, мамлекеттик мүлк жана ижара чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган менен макулдашпастан, өз алдынча аларга бекитилип берилген мамлекеттик мүлктү пайдалануу тартибин жана шарттарын аныктоого, ошондой эле мамлекеттик мүлктү ижарага, ыкчам башкарууга жана чарба жүргүзүүгө берүүгө укуктуу."

9. Ушул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

10. Ушул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

Төрага

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2021-жылдын 24-декабры, №341

Төрага

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2021-жылдын 24-декабры, №347

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖАЛАЛ-АБАД ОБЛУСУНУН ЧАТКАЛ РАЙОНУНУН ТЕРЕК-САЙ АЙЫЛ АЙМАГЫНДА ЖАЙГАШКАН ЖЕРЛЕРДИ "ТОКОЙ ФОНДУНУН ЖЕРЛЕРИ" КАТЕГОРИЯСЫНАН "КАЛКТУУ КОНУШТАРДЫН ЖЕРЛЕРИ" КАТЕГОРИЯСЫНА КОТОРУУ (ТРАНСФОРМАЦИЯЛОО) ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Жалал-Абад облусунун Чаткал районунун Терек-Сай айыл аймагынын тургундарын жеке турак үйлөрдү куруу үчүн жер участкактору менен камсыз кылуу максатында, Кыргыз Республикасынын Жер кодексинин 4, 20-статьяларына, "Жер участкакторун которуу (трансформациялоо) жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 6-беренесине, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык, Кыргыз Республикасынын Президентинин Жалал-Абад облусундагы ыйгарым укуктуу өкүлүнүн 2021-жылдын 11-ноябрындагы №02/1-04/1312 корутундусун, Кыргыз Республикасынын Жалал-Абад облусунун Чаткал районунун мамлекеттик администрациясынын 2021-жылдын 4-ноябрындагы №140 тескемесин эске алып, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Жалал-Абад облусунун Чаткал районунун Терек-Сай айыл аймагында жайгашкан жана мамлекеттик менчиктеги Чаткал токой чарбасынын Терек-Сай токойчулугунун (№8 кварталынын №40, 42, 43, 44, 45 бөлүктөрүндөгү) 2,6 га жер "Токой фондунун жерлери" категориясынан "Калктуу конуштардын жерлери" категориясына жеке турак үйлөрдү куруу үчүн которулсун (трансформациялансын).

2. Кыргыз Республикасынын Жалал-Абад облусунун Чаткал районунун мамлекеттик администрациясы төмөнкүлөрдү камсыз кылсын:

- жерди эсепке алуу документтерине тийиштүү өзгөртүүлөрдү киргизүүнү;

- ушул токтомдун 1-пунктунда аталган жерлерди максаттуу багыты боюнча пайдаланууну.

3. Ушул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына жүктөлсүн.

4. Ушул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып күчүнө кирет.

Төрага

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 14-январы, №8

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН 2021-ЖЫЛДЫН 15-НОЯБРЫНДАГЫ №250 "КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЭКОНОМИКА ЖАНА КОММЕРЦИЯ МИНИСТРЛИГИНИН МАСЕЛЕЛЕРИ ЖӨНҮНДӨ" ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

"Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 15-ноябрындагы №250 "Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин маселелери жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүү киргизилсин:

- 2-пункту төмөнкүдөй редакцияда берилсин:

"2. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбеген башка булактардан каржылануучу Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу "Бишкек штамптоочу заводу" мамлекеттик ишканасын кошпогондо, Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин борбордук аппаратын, аймактык органдарын жана ведомстволук бөлүмдөрүн күтүүгө чыгымдарды каржылоонун булагы болуп республикалык бюджет саналат деп аныкталсын."

2. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып жети күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Төрага

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 14-январы, №15

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮНҮН 2010-ЖЫЛДЫН 27-ОКТЯБРЫНДАГЫ №257 "КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА ЭКСПОРТТУК КОНТРОЛДУН УЛУТТУК ТУТУМУН ӨРКҮНДӨТҮҮ БОЮНЧА АНДАН АРКЫ ЧАРАЛАРЫ ЖӨНҮНДӨ" ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

"Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2010-жылдын 27-октябрындагы №257 "Кыргыз Республикасында экспорттук контролду улуттук тутумун өркүндөтүү боюнча андан аркы чаралары жөнүндө" токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

жогоруда аталган токтом менен бекитилген Кыргыз Республикасында контролдоочу продукцияга экспорттук контролду жүзөгө ашыруунун тартиби жөнүндө жободо:

- 1.7, 2.3, 2.6, 2.7, 2.10⁴ – 2.10⁷, 2.10¹¹, 9.1, 9.3, 9.5, 9.6, 9.8, 9.11, 10.1, 10.2, 10.4, 10.5, 11.1, 12.1, 12.2, 12.4, 12¹.2, 12¹.5, 12¹.7, 12¹.8, 12¹.11, 13.1, 15.2-пункттарында "финансы" деген сөз "коммерция" деген сөз менен алмаштырылсын:

- 2.4-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"2.4. Төмөнкүлөр мамлекеттик орган - контролдоочу продукциялардын айрым түрлөрү боюнча эксперт болуп эсептелет:

1) Кыргыз Республикасынын Саламаттык сактоо министрлиги, Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлиги - адамдын, жаныбарлардын жана өсүмдүктөрдүн оору козгогучтары (патогендери), генетикасы өзгөртүлгөн микроорганизмдер, уу заттар, жабдуулар жана технологиялар боюнча;

2) Кыргыз Республикасынын Саламаттык сактоо министрлиги, Кыргыз Республикасынын Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлиги - химиялык курал жасоодо колдонулушу мүмкүн болгон химикаттар, жабдуулар жана технологиялар боюнча;

3) Кыргыз Республикасынын Коргоо министрлиги, Кыргыз Республикасынын Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлиги - ядролук материалдар, жабдуулар, атайын ядролук эмес материалдар жана тиешелүү технологиялар боюнча;

4) Кыргыз Республикасынын Коргоо министрлиги, Кыргыз Республикасынын Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлиги - кош багыттуу жабдуулар менен материалдар жана ядролук максаттарда колдонулуучу тиешелүү технологиялар боюнча;

5) Кыргыз Республикасынын Коргоо министрлиги - ракеталык курал жасоодо колдонулушу мүмкүн болгон жабдуулар, материалдар жана технологиялар боюнча;

6) Кыргыз Республикасынын Коргоо министрлиги - куралдарды жана аскер техникасын жасоодо колдонулушу мүмкүн болгон кош багыттагы товарлар жана технологиялар боюнча;

7) Кыргыз Республикасынын Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлиги - өнөр жай багытындагы жардыргыч заттар боюнча.;"

- 9.2-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"9.2. Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлиги акыркы пайдалануучунун сертификатын Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитети жана Кыргыз Республикасынын төмөнкү кы-

зыкдар мамлекеттик органдары менен ТЭМ катышуучуларынын кепилдик милдеттенмелерин алдын ала макулдашуудан кийин берет:

1) Кыргыз Республикасынын Саламаттык сактоо министрлиги, Кыргыз Республикасынын Айыл чарба министрлиги менен - адамдын, жаныбарлардын жана өсүмдүктөрдүн оору козгогучтарын (патогендери), микроорганизмдердин генетикалык өзгөрүлгөн түрлөрүн, уу заттарды, жабдууларды жана технологияларды алып келүүгө;

2) Кыргыз Республикасынын Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлиги менен - химиялык куралды жасоодо колдонулушу мүмкүн болгон химикаттарды, жабдууларды жана технологияларды; ядролук материалдарды, жабдууларды, атайын ядролук эмес материалдарды жана тийиштүү технологияларды алып келүүгө;

3) Кыргыз Республикасынын Коргоо министрлиги менен - кош багыттагы материалдар менен жабдууларды жана ядролук максатта колдонулуучу тиешелүү технологияларды; ракеталык куралды жасоодо колдонулушу мүмкүн болгон жабдууларды, материалдарды жана технологияларды; куралды жана аскердик техниканы жасоодо колдонулушу мүмкүн болгон кош багыттагы товарларды жана технологияларды алып келүүгө;

4) Кыргыз Республикасынын Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлиги менен - өнөр жай багытындагы жардыргыч заттарды алып келүүгө.;"

- 12¹.3-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"12¹.3. Контролдоочу продукциялардын транзитине Кыргыз Республикасынын аймагы аркылуу транзитти ишке ашыруу мүмкүндүгү жөнүндө Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин корутундусунун негизинде Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлиги уруксат берет.;"

- 12¹.4-пунктундагы ", архитектура, курулуш" деген сөздөр алып салынсын;

- 14.3-пункту төмөнкүдөй редакцияда баяндалсын:

"14.3. Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлиги экспорттук контролдоонун эл аралык режимдеринин контролдук тизмелериндеги өзгөртүүлөр тууралуу маалыматты топтоо боюнча туруктуу иш жүргүзөт, ага ылайык Кыргыз Республикасынын Улуттук контролдук тизмесин жаңылоо жөнүндө Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин чечимдеринин долбоорлорун иштеп чыгат жана белгиленген тартипте демилгелейт.;"

- жогоруда аталган Жобонун 2, 3, 6, 8-тиркемелеринде бардык текстинде "финансы" деген сөз "коммерция" деген сөз менен алмаштырылсын;

- жогоруда аталган Жобонун 4-тиркемеси ушул токтомдун тиркемесине ылайык редакцияда баяндалсын.

2. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып жети жумуш күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Төрага

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 14-январы, №13

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНЕ КАРАШТУУ ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫК МЕНЧИК ЖАНА ИННОВАЦИЯЛАР МАМЛЕКЕТТИК АГЕНТТИГИНИН АЛДЫНДАГЫ "ИННОВАЦИЯЛЫК БОРБОР" МАМЛЕКЕТТИК МЕКЕМЕСИ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2021-жылдын 5-августундагы №111 "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Интеллектуалдык менчик жана инновациялар мамлекеттик агенттиги маселелери жөнүндө" токтомунун 4-пунктунун 1-пунктчасына ылайык, "Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө" Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерин жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Интеллектуалдык менчик жана инновациялар мамлекеттик агенттигинин алдындагы "Инновациялык

борбор" мамлекеттик мекемеси жөнүндө жобо тиркемеге ылайык бекитилсин.

2. Бул токтом бекитилген штаттык сандын жана республикалык бюджетте тиешелүү жылга жана кийинки жылдарга Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Интеллектуалдык менчик жана инновациялар мамлекеттик агенттигине каралган каражаттардын чегинде ишке ашырылат деп белгиленсин.

3. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып 10 күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Төрага

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 14-январы, №16

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН АЙРЫМ ЧЕЧИМДЕРИН КҮЧҮН ЖОГОТТУ ДЕП ТААНУУ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН

ТОКТОМУ

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Кароосунда турган Кыргыз Республикасынын айрым ченемдик укуктук актыларынын долбоорлору актуалдуулугун жоготкондугуна байланыштуу, «Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13, 17-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети **токтом кылат:**

1. Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн төмөнкү токтомдору күчүн жоготту деп таанылсын:

1) 2018-жылдын 30-мартындагы №171 «Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоору тууралуу;

2) 2018-жылдын 30-августундагы №410 «Кыргыз Республикасынын Бюджеттик кодексине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоору тууралуу;

3) 2019-жылдын 18-мартындагы №131 «Кыргыз Республикасынын Өкмөтү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын долбоору жөнүндө;

4) 2019-жылдын 18-мартындагы №132 «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына («Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутатынын статусу жөнүндө»

жана «Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Регламенти жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына) өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоору жөнүндө;

5) 2019-жылдын 3-апрелиндеги №156 «Кытыксыздыктын талаптарын бузгандыгына байланыштуу судьянын кызмат ордунан бошотулган адамдын мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды ээлеген чектөө жөнүндөгү маселелер боюнча Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоору жөнүндө;

6) 2019-жылдын 11-июнундагы №290 «Кыргыз Республикасынын Салык кодексине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоору тууралуу;

7) 2019-жылдын 7-октябрындагы №524 «Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоору жөнүндө;

8) 2019-жылдын 25-ноябрындагы №636 «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына («Кыргыз Республикасында кумар оюн ишине тыюу салуу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына, Кыргыз Республикасынын Жазык

кодексине) өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоору тууралуу;

9) 2020-жылдын 3-июнундагы №286 «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына («Суу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына, «Ичүүчү суу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына, Кыргыз Республикасынын Суу кодексине) өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоору тууралуу;

10) 2020-жылдын 10-июнундагы №324 «Кыргыз Республикасынын айрым мыйзам актыларына (Кыргыз Республикасынын Салык кодексине, «Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана «Мамлекеттик социалдык камсыздандыруу боюнча камсыздандыруу төгүмдөрүнүн тарифтери жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына) өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоору тууралуу.;"

2. Бул токтом Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешине жиберилсин.

3. Бул токтом расмий жарыяланган күндөн тартып жети күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

Төрага

А.ЖАПАРОВ

Бишкек шаары, 2022-жылдын 14-январы, №11

■ Кенч төр

30 жылга тете мезгилде айтарлык ийгиликтерге, жетишкендиктерге, жеңиштерге жетишпедик. Кемигенден кемип келдик. Үч жолку элдик төңкөрүштү, элдик революцияны башыбыздан кечирдик. “Кумтөр” баш болгон алтын кен байлыктарыбыздын пайдасын алдым-жуттум журт башчылар жана алардын терегиндеги тааныш-билиш, жакындары көрүштү. Экономикалык кризистер карттанып, социалдык курч маселелер курчоого алды. Тышкы карыз кырданды, кедейкембагалдык, жокчулук калың калкты каржалтты. Жумушсуздук курчуп миграция күч алды. Алыскы Россия, Казакстан жана башка чет өлкөлөргө агылган миллиондогон мекендештерибиздин шорун сүрөттөп болбос. Чоочун жерде чогуу өрттөнүшүп, күлгүн өмүрлөрү күлгө айланганын кантип унутуу? Жазыксыз жерден сабалышып, майып болгондор сансыз. Кайсы бирин айталы. Баргандан келгени бат табыттар кайтып жатты. Каралуу жесир, жетимдердин аягы суулбады.

“Казылып жаткан алтындар казасы кайда? Эл керегине жарап жатабы?” деген бүйүр кызыткан суроолор тынчыбызды алып турар эле. Калдайган калайык калк алтын казасынан караманча кабарсыз элек. Таман акы, маңдай тер кенчтерибизден келген киреше булактары негизинен ошол чет элдик инвесторлордун кызыкчылыгы үчүн гана кызмат кылган. Канадалык “Центерра” компаниясынын башчылары, төрөлөрү төрүбүздү бийледі. Багыбызды ачапды, тескерисинче байлады. Жакшы эле “Өздөрүн өздөрү билип, өтүктөрүн төргө илишип” тайрандашты.

“Кумтөр” “Култөргө” айланган учурда кунун кууган кулунубуз азыркы Президентибиз Садыр Жапаров жеринде алашмектерди көрүп, чыркырап чындыкты айтып чыккан. “Кумтөр” маселесин кабыргасынан коюп, парламенттин трибунасынан ташка тамга баскандай фактылар менен сайрап (сыздап) турганы күнү бүгүнкүдөй теле тасмада сакталып калган. Миңдеген телекөрүүчүлөр көрүшкөн ошол күндөн Садыр Жапаров элдин сүймөнчүктүү уулуна айланган. Таң?! Таңгөрү “Убагында сессияга катышкан депутаттар неге Садыр Жапаровдун күйүп айткандарына маани беришпеди? Неге укмаксан болушту? Өрт депутаттын ошол айткандары андагы

журт башчыларга неге таасир бербеди?!” деген суроолор туулуп келди. Андан бери канча мезгил өттү?!

“Төө кыядан өткөн соң, чү дегениң курусун” демекчи жакшы эле кечиктик “Кумтөр” алтын кени экологиялык жактан болуп көрбөгөндөй жабыркады. Аскасы көктү тиреген, эзелтен кайберендер мекендеген тоолорубузду чаңы асманга чыгып тозду. Мөңгүлөрүбүз эрип, кылымдар солк этпеген жер кытыштары жырттылып, алтындан кымбат жер-сууларыбыз ууга чыланды, бузулду, булганды. Ал эми алтындан тапкан пайдабыз кумга синген жамгырдай изи билинбеди. Өлкөбүздүн экономикасына айтарлык салымын киргизбеди. Накта пайда жана кирешелери элге даана айтылбады. Кой терисин жамынган карышкырлар, коррупционерлердин ити чөп жеп, карапайым калк ара жолдо калды. Канадалыктардын ашынган алдамчылыктары, кесиртекеберчиликтери улуттук ар намысыбызга шек келтирди, тепешти. Тең ата тирешкен, эсептешкен Садыр Жапаров жалгыз жалындап чыкты.

Экологиябыз кандай эңшерилсе, алтын кенде иштешкен эр бүлөлөрүбүз да ошондой эңшерилди. Тээ 16-жылкы Үркүндө Кытайга качкан кайран элибиздин ашуудан аман өтө албай, ак кар, көк музда тайгаланып камгактай учушуп, таштанташка жанчылып сөөктөрү сөптө болгон эмеспи. Мына ушул Үркүн кыяматынан айрып алгыс, “Кумтөр-Култөрдө” иштегендер күм-жам болуп жатышты. Көчкү басып, таш кулап нечен эр азаматтарыбыз көз жумду. Кайсы кырма, кайсы сайда сөөктөрү жаткандары белгисиз. Ардакталып ак кепиндеп коюлбай, кудум Үркүн апаатын эске салды. Кен иштетүүдө эмгек тартиби, коопсуздук маселеси ийине жетпеген, көз жаздымда калган. “Кумтөр” кенинде эрксиз “кулдар” иштеп жаткандай жагдай түзүлгөн. Мезгилсиз мерт болгондордун убалы, ата-энелер көз жашы кен жыргалын көргөндөрдү тынч уктатар бекен? Эртеби-кечпи жараткандын жазасын тартышат чыгар, бу айтылгандар арылбас армандар.

“Өз жеринин кырк өзөндүү түзүндө, Өзөн барбы кыргыз сөөгү жатпаган?”

Кыр-кырдагы кырк кайыңдын ичинде, Кайың барбы кыргыз балта чаппаган”, деп тээ жортуул заманда

кыраан кыргыз ыйлаган. Бул ыр кандайдыр бир деңгээлде “Кумтөр-Култөр-Ажалтөр” окуяларына жанашып турат. Армандары айрып алгыс. “Кендин орду толгус жоготуулары кайра ордуна келерби?” деген кейиштүү суроо пара мык болуп мээбизге буралып кагылып келди.

“Кумтөр” кунун кууган кулунубуз Садыр Нургожоевич Жапаров үчүнчү элдик революциянын шарапаты менен Президенттик такка келди. Түндүк, түштүк түмөн шайлоочулар, алыстагы мигранттар бир ооздон акылдашып алышканып: “Президенттик шайлоодо Садыр Жапаровду “Кумтөр” үчүн күрөшкөнү үчүн шайладык, эми деле кеч эмес “Кумтөр” кунун кууп берсин!” дешип, Садыр Нургожоевичке үмүт артышкан. Жеңилүүгө дуушар болгон кас душмандар жыйган-терген байлыктарын таштоого туура келгенине көздөрү жеткенде ичтеринен кан жүрөт. Ошол сыңары канадалык “Култөрдүн” төрөлөрү “Кумтөр” алтын кенин таштап кетишерде бардык заманбап жабдууларын, программаларын чаптап, кулпулап кетишкен. Бизсиз иштетүү колдорунан келбейт, кайрадан кайрылып келүүгө, бирге иштешүүгө мүмкүнчүлүк түзүлөт дешип, сырларын катышкан. Көрсө, көкүрөгү көр канадалыктар терең жаңылышыптыр, көкүрөгү көсөм кыргыз кенчилер менен бирге иштешип жүргөндөрүн сезишпеген белем?

Бытыр 17-майда тышкы башкарууга өткөн “Кумтөрдүн” кулпуланган иштөө шарт-жагдайларын ачканга кеминде 3 айдай убакыт кеткен. Бир жакшы жери биздин кенчилер кесипкөйлүгүн көрсөтүштү. Ачылбайт деген сырларды ачышты. Заманбап кен иштетүү жабдуулары, программалары кадимкидей ыргакка түштү. Кенчилер тийиштүү деңгээлде иштешип, “Култөргө” айланып калган “Кумтөрдү” “Кенчтөргө” айлантап, алтын чыгарууну оң жолго салышты.

Баса, “Кумтөр” алтын кени тууралуу экс-президентибиз Аскар Акаев баш болуп бир эмес, эки ирет келип, суралып тергелип кетти. Бир катар эски өкмөт башчы, чиновниктер, депутаттар да суралышып, алтын кендин ак жана карасы такталууда.

Тышкы башкарууга өткөн мезгил аралыгында “Кумтөр” алтын кенин 14561 киллограмм алтын алынган. Ошондой эле пландаштырылган

9 миллиард сомдун ордуна 13,6 миллиард сом салык жана милдеттүү төлөмдөрдөн түшкөн. Мурдагы жылдарга салыштырмалуу чоң салым, секирик жасалды. Чегерүү планы 150 пайызга аткарылды. “Кумтөр” кени кыргыз элинин пайдасы үчүн иштеп, улутубуздун кызыкчылыгы үчүн кайтып келиши не деген зор бурулуш. Жыл ичинде 856 млн АКШ долларына алтын сатылган. Мындан 621 млн доллары тышкы башкаруу мезгилине таандык. Аз иштешсе да саз иштешкендери мына ушул фактылардан көрүнүп турат.

Мына эми жеңиш колго тийди. Кыргызстан “Кумтөрдүн” үзүрүн көрө баштады. Президентибиздин мүдөөсү иш жүзүнө ашууда. Демек, кечээги “Кумтөр-Култөр” кыргыз элинин пайдасы, кызыкчылыгы үчүн “Кенчтөргө” айланды. Пайдасы эл кызыкчылыгы үчүн жумшалмакчы. Кечээгидей “Алтын кайда, биз кайда?” азасы мындан ары жаңырбайт. Алтындан тапкан пайда, кирешелерибиз максаттуу жумшалат. Алаканга салгандай ар бирибизге көрүнүп турат.

Буйруса, ата мекендик завод-фабрикалар курулат, кубаттуу өндүрүш ишканалары кулач жаят. Жер иштетип, мал баккан фермер-дыйкандар кечээгидей кесерип кезек күтпөй, ортого тааныш-билиштерди салып зарыкпай, олчойгон үстөк менен карыз алышпай аз пайызда насыя алышат. Айлык акы, жөлөк пулдар өйдөлөйт. Билим берүү, медицина жана башка бардык тармактарда жагымдуу саамалыктар жанданат. “Тоо-кендеринен түшкөн каржылар кайда?” деген каржалган элдин үмүтү акталат. 30 жылга тете мезгил аралыгында жетпеген мындай ийгиликтерге мына эми жете баштадык. Алгачкы кадамдар арыштады.

Бир жакшы жери мындан ары: “Тоо кен байлыктарынан түшкөн пайда кайда кетип жатат? деген баш оорудан оолак болобуз. Жакында Президентибиз Садыр Жапаров “Кыргыз Республикасынын кен казуу тармагынын реформалоо маселеси жөнүндө” Жарлыгын чыгарды. Ооба, буга чейин да аймактарды өнүктүрүү фонддору болгон. Аларды тоо-кен ишканалары кандайдыр бир деңгээлде каржылап турган. Тилекке каршы, көңүл жубатар кайтарымыр болбогон. Кемчиликтерге жол берилген. Мындан ары аталган Жарлыктын жетегинде тоо-кен тармагы ачык болот. Айталык, аймактарды өнүктүрүү фондоруна тоо-кен ишканаларынан түшкөн каражаттар калыстык менен бөлүштүрүлөт. Жети дубандын ар тараптан өнүгүп-өсүүсүндө аталган фонддор өзгөчө рол ойнойт. Каражаттардын кандай максатта жумшалып жатканы карапайым элге беш манжадай белгилүү болуп чыга келет. Себеби, “Ачык бюджет”—budget.okmot.kg порталына жайгаштыруу колго алынат.

Ар бирибиз тоо-кен ишканаларынан аймактарды өнүктүрүү фонддоруна түшкөн каражаттардын кандайча жумшалып жатканын суммасы, убакыт саатына чейин онлайн режиминде билип, көрө алабыз. Албетте, аймактарды өнүктүрүү фонддору жергиликтүү аймактарды ар тараптан өнүктүрүүгө кызмат кылат. “Кумтөрдөн” “Култөргө” айланган “Кумтөрдү” “Кенчтөргө” айлантап Президентибиз Жапаров Садыр Нургожоевичке рахмат!

Айчүрөк МАКЕШОВА

■ Жагымдуу жаңылык

МЕКТЕПКЕ ЭЛЕКТРОНДУК КАБЫЛ АЛУУ ЖЕҢИЛДЕТИЛДИ

Өлкөдө 2022-2023-окуу жылына карата балдардын мектепке электрондук кабыл алуусу жеңилдетилди. Бул тууралуу билим берүү жана илим министринин орун басары Надира Жусупбекова маалымат жыйында билдирди.

Башкы максат - балдарды мектепке электрондук кабыл алууда, 1-класска бара турган окуучуларды каттоо, эсепке алуу, маалыматты иштеп чыгуу жана ар бир баланын жалпы билим алууга тең укуктарын жана мүмкүнчүлүктөрүн камсыздоо.

“Система үч жылдан бери апробациядан өтүп, жыйынтыгында мектепке электрондук кабыл алуу жөнүндөгү жобого өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилди. Республика боюнча бардык мектептерде 6-7 жаштагы балдарды электрондук кабыл алуу ишке ашырылат. Ал эми системага кирүү ушул жылдын апрель айынын экинчи дүйшөмбүсүнөн тартып июнь айынын акыркы жумасына чейин жүргүзүлөт. Быйыл системага кирүү 11-апрелде саат 9.00дө башталат. Мындан тышкары, паспорттун көчүрмөсү, баланын туулгандыгы тууралуу күбөлүгү, жашаган жери боюнча маалымат алынып салынды”, - дейт Жусупбекова.

Ошондой эле, ал аскер кызматкерлеринин, этникалык кыргыздардын (кайрылмандар), билим берүү уюмдарында бир жылдан кем эмес иштеген мугалим жана кызматкерлердин балдарына артыкчылык берилерин кошумчалады.

Маалыматка ылайык, окуучуларды 1-класска кабыл алуу электрондук каттоо системасынан тышкары мектепке түз кабыл алуу менен да ишке ашырылат. Быйыл балдардын билим деңгээлин аныктоого багытталган текшерүүлөр, экзамен, тест, аңгемелешүүлөрдү жүргүзүү да токтоулду. Ата-эне баласын өзү каалаган мектепке киргизүүгө орун калбай калса, анда бош болгон мектепке каттоодон өтсө болот. Каттоого үлгүрбөй, керектүү документтерди тапшырууга жетишпей калган же окуу жылы ичинде көчүп келген ата-эне бош оруну бар окуу жайды тандап, каттоого тура алат. Ал эми чет өлкөдө мигрант болуп жүргөн ата-энелер балдарын электрондук түрдө каттаса болот.

Эскерте кетсек, 26-январда “2022-2023-окуу жылына балдардын мектепке электрондук кабыл алуусу” жөнүндө билим берүү жана илим министринин орун басары Надира Жусупбекова, Санариптик өнүктүрүү министрлигинин алдындагы “Инфоком” мамлекеттик ишканасынын долбоордун ишке ашуусу башкармалыгынын эксперти Азамат Календеров, Санариптик трансформация бөлүмүнүн башчысы Раул Маматовдор маалымат жыйын өткөрүштү.

Айтолкун БАДЫРОВА

Жакындан бери Кыргыз Республикасында атом станциясын куруу мүмкүндүгү жөнүндө сөз боло баштады. Дубайда өткөн ЭКСПО-2020 көргөзмөсүндө энергетика министри Доскул Бекмурзаев менен "Росатом" корпорациясынын башкы директору Алексей Лихачев кол койгон меморандум мына ушул теманын көтөрүлүшүнө жем таштады. Меморандумда чакан атом электр станциясын куруу мүмкүндүгү туурасында айтылат. Бирок бул өлкөбүздө атом энергетикасын куруу чечимине келүү дегендик эмес. Министрлик тарткан маалыматка таяна кыргыз тараптын меморандумга кол коюусу атом энергетикасын куруу мүмкүнчүлүгүнө карата ниетин гана билдирет. Өлкө аймагында атом станциясын куруу чечими көптөгөн экспертизалык иштерди жүргүзүү, анын ичинде экологиялык коопсуздук жана техника-экономикалык негиздеме иштеп чыгуу сыяктуу жол-жоболор жасалып, жактырылган учурда гана кабыл алынышы мүмкүн.

АТОМ СУУГА АЛЬТЕРНАТИВА БОЛО АЛАБЫ?

АЭСтерди курууга батыл мамиле жасап, жалпысынан дагы 37 реактор курууга ниеттенип турушат. Анын көпчүлүгү Кытайда курулмакчы.

СССРдин Чернобыль АЭСинде 1986-жылы 26-апрелде, кийин 2011-жылы 11-мартта Япониядагы катуу жер титирөөнүн кесепетинен Фукусима префектурасындагы атом электр станциясында болгон ири авария дүйнө элинин эсинен кете элек. Мына ушундан улам атом электр станциясы деген сөздүн өзү коркунучтуу угулат. Бирок бул тармактын окумуштуу адистери, экологдор атом энергиясын экологиялык таза энергия булагы катары сыпатташып келишет. Дүйнөдөгү ири медициналык журналдардын биринин (Lancet) изилдөөсү боюнча атом энергиясы энергиянын башка бардык булактарынан, керек болсо шамал жана күн энергиясынан да коопсузураак. Ал эми Бүткүл дүйнөлүк саламаттыкты сактоо уюму Чернобыль жана Фукусима аварияларынын маалыматтарын толук изилдеп чыгышып, келтирилген зыянда элдин коркунучтан ашыкча ызы-чуу салышынын үлүшү чоң деген жыйынтыкка келишкен.

БУУнун климат маселелери боюнча өкмөттөр аралык комитетинин (IPCC) отундун бардык түрлөрүндөгү CO₂нин (же көмүр кычкыл газынын) курамына жасаган иликтөөсүнүн жыйынтыгы боюнча да атом энергетикасы баарынан экологиялык таза энергия булагы болуп саналат. Жер планетасын глобалдуу ысуудан жана анын кесепеттеринен атом энергиясы гана сактай алат деген пикирлер да бар.

АТОМ ДЕГЕНДЕ ЭЛЕ ООЗ КҮЙӨТ...

Адистердин пикиринде атом энергиясы климаттын өзгөрүшүнө каршы күрөшүүдө жакшы чечим болушу мүмкүн. Бирок атом энергиясы дегендин өзү эле уран, плутоний сыяктуу заттарды эске салып, адам баласында кооптонуу жаратпай койбойт. Ошондон улам болсо керек атом энергиясы дүйнө коомчулугунун пикиринде деле анча популярдуу эмес. 2014-жылы Ipsos жүргүзгөн сурамжылоо боюнча суралгандардын 28%ы гана атом энергетикасына, 30%ы нефтиге оң көз

карашта болгон. Элдин көпчүлүгү күн жана шамал энергиясын колдошкон. Атом энергиясына коркунуч негизинен 3 факторго байланыштуу. Биринчиси, табият кырсыгы же башка себептен радиация сыртка чыгып кетүү мүмкүнчүлүгү, калдыктарын жашыруу маселеси жана атом дегенде эле ядролук курал менен үндөшүп кетиши болушу мүмкүн.

Мурда кайрадан жаралуучу энергия булактарынын катуу жактоочусу болуп жүргөн америкалык эколог Майкл Шелленбергер эми атом энергиясынын кызуу жактоочусуна айланды. Адистердин айтымында атом энергетикасында көмүр жана башка кара отундарды жагууга караганда калдык аз чыгат. Ал атайын контейнерлерде сакталып, дайыма көзөмөлдө турат. Анан калса атом калдыгын отун катары пайдалануу боюнча илимий иштер жасалып жаткандыктан келечекте атом энергетикасы калдыксыз энергия булагына айлануу мүмкүндүгү бар. Ал эми отун энергетикасы чектөөгө мүмкүн болбогон парник газын атмосферага чыгарып, анын кесепетинен маалыматтарга ылайык жылына 7 млн адам өмүр менен кош айтышат. Дүйнөдө абага бөлүнүп чыккан көмүр кычкыл газынын деңгээли жылына 32 миллиард тоннаны түзүп, бул көрсөткүч дагы өсүүдө. 2030-жылга карата көмүр кычкыл газынын көлөмү жылына 34 млрд тоннадан ашаары божомолдонууда.

Майкл Шелленбергердин сөзү менен айтканда атом энергетикасын жер планетасындагы эң коркунучтуу деп кабылдоо атом электр станцияларынан да катуу зыян келтирүүдө.

Салыштыруу үчүн айтсак Лондон, Берлин же Нью-Йорк шаары сыяктуу шаарларда жашагандар үчүн абанын булганышынын айынан эле өлүм тобокелчилиги 2,8%га өсөт экен. Ал эми тамеки тартканды сүйүүчүлөрдүн жанында жашаган адамдыкы 7,1%га, Чернобыль авариясын жоюуга катышып, радиация алгандардыкы 1%га өскөн. Окумуштуу изилдөөчү, экологдордун мындай пикирлери балким окурмандарды анчалык ынандыра бербеш да мүмкүн. Бирок мунун баары ачык маалыматтар, кызыкса ар ким өзү кененирээк билип алуу мүмкүнчүлүгү бар.

■ Кыргыз жеринде

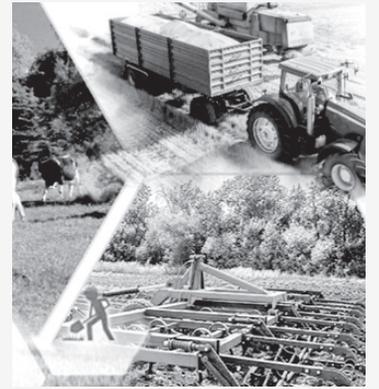
СУУНУН БАШЫ БОЛГОН ЖЕРДЕ

Атом электр станцияларын куруу албетте арзанга турбайт. Суунун башында отурган Кыргыз Республикасы үчүн атом электр станциясын куруу канчалык орундуу жана зарыл? Жергиликтүү адистер жана айрым саясатчылар биз үчүн суу электр станцияларын куруунун зарылдыгын айтышууда. Өткөн жыл суунда адис энергетик Карыпбек Алымкулов агай менен маек куруп, дал ушул альтернативалуу энергия булактары жөнүндө сөз кылган элек. Бизде мезгил-мезгили менен кайталанып жаткан суу жетишсиздиги көйгөйүнөн улам энергиянын альтернативалуу булактарын куруу, анын ичинде атом энергиясы боюнча берген суроомо негедир жооп бербей, суу энергетикасына басым коюп сүйлөп берген эле. КМШнын эмгек сиңирген энергетиги Карыпбек Алымкуловдун пикиринде бизде суу ресурстары жетиштүү, болгону аны туура пайдалана албай жатабыз. Суунун агымына карата ырааттуу пайдаланып, тиешелүү ГЭСтерди курсак энергия жетишсиздиги жок эле жашоого болот. Карыпбек агайдын пикиринде сууну туура пайдалануу үчүн Камбар-Ата-1 ГЭСи курулушу керек. Андан агып келген суу Токтогул суу сактагычында топтоло берет. Ал эми энергия керектөөбүздү кышкысын Камбар-Ата-1ден чыккан энергияны алуу менен камсыз кылууга болот. Анын суу сактагычына керектелчү 5 млрд куб метр сууну топтоо кыйынчылыкка турбайт. Ошол эле учурда Токтогул суу сактагычында да суу топтолуп, керек болсо кийинки жылдарга да сактоого болот. Жараткан бизге жан-жаныбарга жан киргизген суу байлыгын мол берген экен. Ириде мына ушул суу ресурстарыбызды акыл-эстүү жана сарамжал пайдаланууга милдеттүүбүз.

Ал эми атом энергетикасы келечектин ишидир. Илим бир жерде турбайт эмеспи. Бүгүнкү татаал нерселер эртең эч нерсе болбой калышы мүмкүн.

Бегим ТУРДАЛИЕВА

“АЙЫЛ ЧАРБАСЫН КАРЖЫЛОО-10”

“Айыл чарбасын каржылоо-10” долбоорун ишке ашыруу үчүн быйыл 474 млн сом каралды. Ал эми фермерлерге бериле турган насыялардын жалпы суммасы 4-5 млрд сомго жетет. Насыя 5 жылга чейин, мал чарбасы менен алектенгендерге 3 жылга чейин берилет. Былтыркы “Айыл чарбасын каржылоо-9” долбоорунда насыянын пайыздык чени 6-10 болсо, быйыл 6 пайыз менен берилет. Мындан сырткары, мал чарба жана өсүмдүк өстүрүү менен алектенгендерге башта 150 миңден 1 млн сомго чейин насыя берилсе, быйыл 300 миңден 3 млн сомго (күрөөсүз) көбөйтүлдү. Тамакаш жана өнөр жай ишканаларына өткөн жылы 1 млн сомдон 15 млн сомго чейин болсо, эми 500 миңден 20 млн сомго жогорулатылды. Бул тууралуу Айыл чарба министринин орун басары Нурдин Алишиеров маалымат жыйынында билдирди.

Президент Садыр Жапаров буга чейин айыл чарбасына берилип келген насыя акчаларды жалаң министрлер менен депутаттардын туугандары алып келгендигин айтып, сынга алган.

САЛЫК АШЫГЫ МЕНЕН ЖЫЙНАЛДЫ

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик салык жана Мамлекеттик бажы кызматтары 2022-жылдын январь айы үчүн салыктарды, бажы жана башка төлөмдөрдү жыйноо боюнча белгиленген планды ашыгы менен аткарышты.

Тактап айтканда, 30-январга карата Мамлекеттик салык кызматы республикалык бюджетке 8 млрд 574 млн сом салык жыйнаган. Белгиленген план 106,4%га, же 514,6 млн сомго жогору аткарылган.

2020-жылдын ушул мезгилине салыштырмалуу салыктар 3 млрд 436,1 млн сомго көп чогултулган (өсүү темпи 166,9%).

Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик бажы кызматы тарабынан белгиленген пландын көлөмү 3 млрд 359,8 млн сом болсо, 2022-жылдын январь айында (бир күндү эсепке албаганда) 4 млрд 368,3 млн сом жыйналган.

Белгиленген план 130%га, же 1 млрд 8,5 млн сомго ашык аткарылды.

Өткөн жылга салыштырмалуу өсүшү 2 млрд 388,4 млн сомду түздү.

Өмүрбек ТИЛЛЕБАЕВ

ГЕРМАНИЯ АТОМСУЗ ЭНЕРГИЯГА ӨТӨТ

Дүйнөдө атом энергетикасы боюнча бирдей эмес пикирлер жашап келет. Жаңырган жылдын алгачкы эле күнү Еврокомиссия Евробиримдик өлкөлөрүнө атом энергиясын экологиялык энергия булагы катары таануу жөнүндөгү токтом долбоорун жөнөттү. Эгерде көпчүлүк Европа өлкөлөрү бул токтомду жактырса ал кабыл алынышы мүмкүн. Бирок Германия буга кескин каршы болуп, ГФРдин курчап турган чөйрө жана ядролук коопсуздук министри Штеффи Лемке Еврокомиссиянын планын сындап чыкты. Ал АЭСте авария болсо экологиялык катастрофага айланып, артынан өтө чоң көлөмдөгү коркунучтуу радиоактивдүү калдыктарды калтырган энергия булагы экологиялык деп таанууга кызыкдар болушууда. Алардын аргументи боюнча атом энергиясын колдонуусуз 2050-жылга чейин Европабиримдиги эл аралык милдеттенмелер талап кылгандай климатка таасир этүүдө нейтралдуу болууга жетишүүсү кыйын.

АЗИЯ “АРСТАНДАРЫНЫН” ТАНДООСУ

Бүгүнкү күндө дүйнөнүн 31 өлкөсүндө 436 атомдук реакторлор иштейт. Алар жер шарындагы керектелген энергиянын 11%ын өндүрөт. Индия, Кытай жана Түштүк Корея сыяктуу Азия өлкөлөрү

■ Кут даарыган – Сары-Өзөн!

Сокулук районундагы Новопавловка айыл аймагынын башчысы Орозбек ӨМҮРОВ:

“СҮРСҮГӨН КӨЙГӨЙЛӨР ЧЕ

Орозбек Өмүровдун өмүр баянына токтолсок, К.Скрябин атындагы айыл чарба институтун бүткөн. Тун кесиби боюнча инженер-гидротехник. Суу чарба тармактарында үзүрлүү эмгектенди. Такшалды, айтарлык тажрыйбаларды топтоду. Жетекчилик ишмердиги менен эл оозуна алынды. “Кыргыз Республикасынын суу чарбасынын мыктысы” наамын алган. Кайсы жагынан гана албаңыз татыктуу инсан.

Новопавловкаликтер Орозбек Өмүровичти эң жакшы билишет. Анткени, айыл аймагындагы эл-журттун жумурунда эмне барын жакындан билип, бардык муктаждыктарды четтетүүнүн үстүндө иштеп, тийиштүү жетекчилерге эл үнүн жеткирүүдө теңдешсиз салымын киргизген. Элдик жигитти эл колдоп айылдык кеңештин депутаттыгына шайланган. Элдик депутат көп улуттуу аймактын экономикалык жана социалдык көрсөткүчтөрүн көтөрүүдө көп күчүн жумшады. Ушундай унутулгус эмгектери акыры келип, айыл өкмөттүн эки тизгин, бир чылбырын алууга жеткирди. Бул да болсо талыкпас эмгек үзүрү.

Новопавловка айыл аймагынын өкмөт башчысы Орозбек Өмүров айылдаштарынын кадыр-баркына жеринен жетип келгендиктен, жетекчилик жигери жагынан камчы салдырбай ийгиликтерди илгерилете баштады.

- Орозбек Өмүрович, Новопавловка айыл аймагында көптөн бери чечилбей сүрсүп келген маселелердин сап башында билим берүү тармагы турат. Мына ушул багытта сөздү баштасак. Билимсиз алыс узай албайбыз.

- Туура айтасыз. Борбор шаарга канатташ орун алган Новопавловка айыл аймагында болжол менен 125 миң адам

жашайт. Ал эми катталбай эле тааныш-билиш, агайынтуугандарынын үйүндө жашагандар канча? Эгемендикке жеткен күндөн жумушсуздук дээрлик бардык айыл жерлеринде күч алды. Жумуш издегендер борбор шаарга агыла башташты. Кыскасы, ички жана сырткы миграция күч алды. Иш менен бирге туруктуу турак жайга муктаждардын катары

болуп көрбөгөндөй өстү. Баш аламандык, мыйзамсыздык менен жер басып алгандар көбөйдү. Айыл аймагыбызда ондон ашык жаңы конуштар орун алган. Ошол жаңы конуштардын социалдык курч маселелерин чечүү оңойго турбайт. Өз маалында мындай курч маселелерге кечээги журт башчыларыбыз маани беришкенде бүгүнкүдөй түмөн түйшүктөр болмок эмес. Жыйылган түйшүктөрдөн алыстоо, жеңилдетүү мына эми биздин бирден-бир милдеттерибиз болуп калды. Кадырлуу калктын муктаждыктарын чечүү үчүн карууну казык кылуудабыз.

Биздин айыл аймакта 2 орто мектеп бар. Ар бир мектеп 1700-2000 окуучуну окутууга тийиш эле. Тилекке каршы, бул мектептерде 4500-5000 окуучуга чейин окушуп, кыйынчылыктар кырланды. Жаңы мектеп куруу муктаждыгы курч маселелердин туу башына айланды. Сапаттуу билим алуу үчүн жагымдуу шарт-жагдай түзүү оорлоду. Айла жоктуктан орто мектептерде кошумча корпустарды курдуруу колго алынууда. Мисалы, №1 орто мектебинде жаңы имараттын пайдубалы казылганы менен андан аркы иштери кыймылсыз туруп калды. Ал эми №2 орто мектебинде жаңы корпус дубалы көтөрүлүп, курулуш иштери жүрүүдө. Бүгүнкү күндө 30 пайыздан ашык куруу иштери бүттү. Дагы жасала турганы арбын.

Президентибиз Садыр

Алдыңкылар сыйланууда

Суу курулуштарынан көз ирмем

Жапаров биздин аймактын жашоочулары менен жолукканда эл муктаждыктарын толук укту. Мисалы, ФПЗдин жеринен 18 гектар жерибиз трансформацияланууга берилди. Учурда трансформациялоо иштерин биринчи кезекте бүткөрүү үчүн бүткүл күчтү жумшап жатабыз. Бул жердин башы ачылаары менен 3500 орундуу орто мектеп курула баштайт. Ошондой эле 3 жаңы бала бакча салынат.

Баарыбызга беш манжадай белгилүү болгондой, орто билим берүүчү мектептер менен бирге мектепке чейинки мекемелер бала бакчаларга болгон муктаждык курчуду. Буюрса, 2-3 нөөмөттө окушуп жаткан мектептердин багы ачылгандай, бала бакчалардын да багы ачылат. Ата-энелердин тилектери иш жүзүнө аша баштайт. Анткени, билим фундаменти мына ушул бала бакчаларда калыптанат. Билим көйгөйлөрүн оболу чечүү эч качан күн тартибимизден түшпөйт.

Мына ушул мектеп, бала бакчалар курулуучу жерлерди буга

чейин жеке ишкерлер ээлеп, контейнерлерди коюп алышып, соода кылышкан. Көмүрканага айлантышып, тонналаган көмүрлөрдү каптап сатышып, тиррик кылышкан. Азыр ал жерлерди тазалап чыктык. Айланасын курчадык. Курулуш иштерине даярдап койдук. Буюрса, жаңы мектептүү жана 3 бала бакчалуу болобуз. Азыр уюштуруу иштери кызуу жүрүп жатат. Инвесторлорду тартуу, сүйлөшүү иштери кайтарымын берерине ишенебиз.

- Жаңы конуштардын көбөйүшү жаңы мектептерге болгон муктаждыктарды эле тереңдетпестен, бир топ социалдык көйгөйлөрдү да пайда кылууда. Айталык, жол, суу, жарык жана башка кемчиликтерди чечүүгө чечкиндүү кадамдар керек. Бул жагынан бурулуштар барбы?

- Мисалы, мурда айыл эли бир гана суу түтүктөрүнөн суу ичип келишкен. Эми бул суу түтүктөрүнүн курулганына да нечен жыл болду. Утурумдук оңдоо-түзөөлөр толук кандуу

ЧИЛҮҮДӨ”

Жардамга муктаждар колдоого алынууда

каитарымын бербейт. Жабдуулары эскирди. Барган сайын эл жыш жашап таза сууга болгон талап да өсүүдө.

Бул багытта иштер жанданды. Суу боюнча айтарлык жаңылыктарыбыз бар. “Учкун-2” жаңы конушубузда жаңы суу кууру курулду. Кийинки кезде араб туугандардын кайрымдуулук фондору менен иштөө кайтарымын берүүдө. “Алтын-Ордо”, “Поле чудес” жаңы конуштарына да жаңы суу куурлары курулуп, пайдаланууга берилди. Таза сууга болгон таңсыктык кадимкидей кыскарды. Темир жол көчөсүндө башталып, бирок ташталып калган суу курулушу бар эле, учурда курулуп бүтүп, сууга зарлардын үлүмү акталды. Жүздөгөн үй-бүлөлөр таза суу менен толук камсыз болушту.

- Сиз айылдык кеңештин депутаты кезиңизде көп кемчиликтердин бетин ачып, жардам берүүнү көздөп келгенсиз. Азыркы айылдык депутаттарыңыздын ишмердиги ичиңизди жылытабы?

- Албетте, айылдык кеңештердин айыл эли үчүн орду чоң. Эл үнүн ошолор жеткирүүгө тийиш. Депутаттар менен бардык демилгелүү иштерди бирге аткарууга бел байладык. Айылдын социалдык-экономикалык абалын жакшыртмайын эл жашоосу оңолбойт. Сөздүн туурасын айтсак айыл маданиятын өстүрүүгө бизде жеткиликтүү көңүл бурулбай келди. Маданий иш-чараларды, жыйындарды өткөрөрдө кенен зал таппай калган күндөр арбын болгон. Мектептердин көрүүчүлөр залына көз каранды болуп келдик. Бюджети кудайга шүгүр чоң айыл өкмөтүндө көрүнүктүү бир маданият үйүнүн жоктугу мени абдан өкүндүрүп келген. Мына эми иш планыбызга ушул маданият үйүн куруу киргизилип, бюджетти караштырылды. Курулуштун долбоору даярдалды. Быйыл жаңы, заманбап заңгыраган маданият үйлүү болубуз. Айыл аймагындагы таланттуу жаштардын ар кандай ийримдерин ачуу, таланттарды тартуу табына жетет.

Тазалыкка көңүл буруу – экологияга көңүл буруу

Дача-Суудагы эстелик эстен чыкпайт

Өз каржыбыз менен бул маселени чечебиз. Мындан тышкары, жаңы, заманбап ФАПты салабыз. Баса белгилеп кетүүчү жагдай мына ушунун баары жергиликтүү бюджеттин эсебинен курулат. Бюджетти сарамжалдуу, ары сапаттуу пайдалануу негизги максаттарыбыздан экени талашсыз.

Баса, коомдук тартиптин сакчылары милициялардын туруктуу иш кабинети жок болчу. “Менин милициям – мени коргойт” демекчи, милиция кызматкерлеринин кызматы татаал. Алар үчүн шартжагдай түзүү албетте биздин, жергиликтүү өкмөттөрдүн милдети. Бул парзыбызды жакында аткардык. Участкалык милиция кызматкерлери үчүн жаңы жаркыраган кеңсе куруп бердик. Тийиштүү жабдуулар менен камсыз болушту. Тартипти сактоочулардын нечен жылдан берки тилеги мына жакында гана аткарылды.

- Орозбек Өмүрович, эгемендикке жеткен күндөн өз үй – өлөң төшөгү жоктор көбөйдү. Баарынан да кыйыны кыйла жылдан бери салып, жашап жаткандары менен үй-жайлары мыйзам чегинде катталбай, карапайым эл каржалып келди. Ошол элдин нечен жылдан берки сүрсүгөн көйгөйлөрүн чечип, Президентибиз эл сүйүүсүнө арзыды. Мындай көйгөйлөр сиздерде да бар эле. Мыйзамдуу каттоо иштерин бүтүрүп жатасыздарбы?

- Мурдагы журт башчылар үй жайсыз карапайым элдин мүдөөсүн чечпей келишкен. Бир жакшы жери Президентибиз Садыр Нургожоевич ошол эл менен жеринде жолугушуп, аккарасын териштирип, оң жагына чечип берди. Эми элдин кубанганын айтпа!

Мыйзамдаштырылбай жаткан ошол турак жайларды мыйзамдаштыруу боюнча азыр кызуу иштер жүрүп жатат. Трансформациялоо иши аягына чыкса, жаңы конуштардагы инфраструктураларды карап, тийиштүү иштерди илгерилетелиз. Айталык, жаңы конуштарда жашагандар өз каражаттарына суу киргизип, электр зымдарын ыңгайларына жараша тартып алышкан. Бул багытта коопсуздук эске алынбаган, тобокелдик менен жашап жатышкан. Учурда биз жабдууларын мыйзамдаштырып, коопсуздук боюнча жасалчу иштерди колго алып жатабыз.

Жаңы конуштардагы чоң көйгөйлөр – жолдун начардыгы, коомдук транспорттордун ойдогудай каттай албай жаткандыгы болуп саналат. Санап олтурсак жаңы конуштардын тегерегинде жасалчу иштер көп. Чекеден чечип жатабыз. Эл үнүн Президент угуп жаткан соң, биз укпай кайда барабыз? Колдон келген колдоолорду жасоодобуз. Нечен жылдан берки талаштуу маселелер жумшарууда. Бул жакшы көрсөткүч.

Мен жергиликтүү депутат кезимден кездешкен

көйгөйлөрдү чечүүгө бардык аракеттеримди жумшаар элем. Албетте, аткарылгандарына токтолгум келбейт. Кейигеним, аймагыбыздагы саркынды сууларды тазалоочу жай курсак деп ар бир сессияда айтып келдим. Саркынды сууларды тазалоочу жай куруу боюнча инвесторлорду таап, сүйлөшүү ийине жетерде мурдагы айыл өкмөт жерин чечип бербей койгон эле. Келген инвесторлор 2 ай күтүп, үмүттөрүн үзүп кете берген. Мына эми ошол инвесторлор менен кайрадан сүйлөшүп жатабыз. Саркынды сууларды тазалоочу заманбап жай куруп алсак, экология сакталат. Мурдагы депутат кезибизде 6 гектар жерди мына ушул максатта бекитип бергенбиз. Азыр мына ушул олуттуу иштин саатын чыгаруу үчүн бардык аракетти жасап жатабыз. Бул айтканга оңой болгону менен айтып болгус пайдасы зор иш. Бүткүл дүйнө жүзүнүн эли экологиянын тазалыгы үчүн күрөшүп жатат. Биз да артта калбай, алга кадам жасашыбыз керек. Биринчи байлык ден соолукка камкордук көрүү тазалыктан башталат.

- Орозбек Өмүрович, сиздердеги айтарлык жаңылык элди тейлөө борборун (ЦОН) айыл аймагында ачууну көздөп жатыпсыздар. Ушул багытта айтып берсеңиз?

- Эртеден кечке кеңселерде кезек күтүшүп, иш кагаздарын саргайып күткөн элдин убактысы талаага кетчү. Алакандай справка алуу үчүн ат арытып алыстан келгендер убайымга жуурулчу. Ал эми убакыт алтындан кымбат эмеспи. Мына ушул саргайып күткөн элдин көйгөйлөрүн чечүү үчүн санариптешкен элди тейлөө борборлору ачылып жатат. Тилекке каршы, облус же райборборлордо ачылган ЦОНдордон тыянак аз болууда. Баягыдай эле кезек күтүү чарчатууда дешкендер четтен чыгууда. Ошондуктан биз өз аймагыбызда эл тейлөө борборун ачууну максат кылдык. Азыр уюштуруу иштери жүрүүдө. Жакын арада ачылыш салтанатын жасайбыз. Элди тез, ары сапаттуу жана маданияттуу тейлөө борборуна айлантасыз.

- Айтканыңыз келсин!

Суу түтүктөрүн оңдоо оң жолго салынды

■ Китеп – билим чырагы

КИТЕПКАНА АРДАГЕРИ

республикалык жана союздук масштабдагы ири долбоорлорду ишке ашырууга чоң салымын кошту. Китепкана жаатында окумуштуу катары Кыргызстанда гана эмес, коңшу мамлекеттерге дагы таанымал инсан болуп калды. Өзбекстанда, Казакстанда өткөн илимий-практикалык конференцияларга байма-бай чакырылып, кызыктуу докладдарды жасаган таанымал окумуштуу. Анын эмгектери АКШ, Россия, Өзбекстан, Казакстанда басылып чыгууда. Мына ушундай иш-чаралардын негизинде «ЭРАСМУС + Борбордук Азия (Кыргызстан, Өзбекстан, Казакстан, Тажикстан, Түркмөнстан) мамлекеттери катышкан Борбордук Азия китепканачыларды Евросоюздук программаларына ылайык даярдоо» аттуу чоң долбоордун үстүндө иштеп жатат.

Нурийла Айтбаевнанын демилгеси менен Борбор Азия мамлекеттеринин ичинде биринчилерден болуп Кыргызстанда И.Арабаев атындагы КМУда беш айлык Жогорку китепкана мектеби ачылды. Мектептин негизги максаты китепканачылардын адистик чеберчилигин жогорулатып, санариптүү доордо китепканачыларга жаңыча иш алып барууну үйрөтүү.

Кыргыз Республикасынын «Китепкана иши» жана «Басылмалардын милдеттүү экземплярлары» деген мыйзамдарды иштеп чыгууга активдүү катышкан.

Нурийла Айтбаевна китепкана коомчулугуна мыкты кызматкер гана эмес, окумуштуу катары дагы жакшы таанымал. 2008-жылы «Кыргызстандын китепкана ишинин тарыхы (1966–2006-жж. аралыгында)» аттуу кандидаттык диссертацияны ийгиликтүү жактап, тарых илимдеринин кандидаты, 2012-жылы доценттик даражага ээ болду. Китепкана тармагы боюнча 30га жакын усулдук

колдонмолорду, 40тан ашуун илимий макалаларды жазып, 5 китептин автору болду.

Н.А.Давлетярова өзү жетектеген И.Арабаев атындагы КМУнун Илимий китепканасынын ишин модернизациялоодо алгылыктуу иштерди жасап, өзүн мыкты уюштургуч жетекчи, жоопкерчиликти бийик туткан жогорку квалификациялуу, интеллектуалдуу адистик катары көрсөтө алды. Бүгүнкү күндө университеттин Илимий китепканасы республикабыздагы китепканалардын арасынан алдыңкы, заманбап китепканага айланып олтурат. Китепкананын негизги иштери толугу менен автоматташтырылган. Россиянын ИРБИС программасынын негизинде электрондук каталог түзүлүп, университеттин окумуштууларынын эмгектери толугу менен санариптен өткөрүлүп, университеттин электрондук китепканасына жана Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиясынын сайтына жайгаштырылууда.

Республиканын көптөгөн окуу жайларындагы (ЖОЖ, колледж,

мектептер) китепканаларга илимий-методикалык жардамдарды көрсөтүп, учурда республикабыздын 8 жогорку окуу жайынын электрондук каталогун түзүүдө «АРМАТ» программасын киргизип, иштетүүгө көмөктөшүүдө.

Нурийла Айтбаевна китепканалык иш менен катар педагогикалык ишмердүүлүгүн дагы көрсөтүп, И.Арабаев атындагы КМУнун М.Рахимова атындагы Кадрлардын квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо институтунда бир топ жылдан бери китепкана адистигине кадрларды даярдап, алардын квалификациясын жогорулатууда үзүрлүү иштерди жасоодо.

Н.А.Давлетярова көп жылдан бери китепкана тармагында коомдук иштерди дагы активдүү алып барат. Кыргызстандын китепканаларынын коомдук бирикмесинин президенти, КР Китепканалык информациялык консорциумдун президиумунун мүчөсү, «Библиопульс» аттуу кесиптик журналдын башкы редактору.

Республикабыздын китепкана ишине кошкон жигердүү салымы

үчүн Н.А.Давлетярова КР Маданият министрлиги жана Билим, илим министрлиги тарабынан көптөгөн мактоо баракчалар, дипломдор менен сыйланган. 2009-жылы КР Президентинин Ардак грамотасы менен сыйланган. 2011-жылы КР Маданият министрлигинин «Маданияттын мыкты кызматкери» төш белгиси, Кыргызстандын китепканаларынын коомдук бирикмесинин «Китепкана жылдызы» төш белгисинин, «И. Арабаев атындагы университеттин мыкты педагогу» медалынын ээси.

Өз кесибин сүйүп, замандын талабынан артта калбай эмгектенген ардактуу эжекебиз 2021-жылдын 29-октябрында Кыргыз Республикасынын Китепкана ишин өнүктүрүүгө кошкон салымы үчүн КРнын Билим берүү жана илим кызматкерлер профсоюзунун борбордук комитетинин «Билим, илим профсоюзунун отличниги» наамын алды. Эжекебиз айкөлдүгү, боорукерлиги, карапайымдыгы, жасалмалуулукту жактырбагандыгы, мамилеге, сөзгө баа бергендиги, бүткүл күчүн эмгекке жумшагандыгы менен айырмаланат. Мына ушундай ардактуу ардагер, кесипкөй эжекебиздин аркасында дем-күч берип турган И.Арабаев атындагы университеттин ректору Т.Абдырахманов, эмгек жамааты жана үй-бүлө мүчөлөрү турат. Өзгөчө өмүрлүк жолдошу Абдылда агай бардык жагынан дайыма колдоо көрсөтүп келет. Нурийла Айтбаевна үйдө эң мыкты өмүрлүк жар, боорукер апа, мээримдүү таена.

**Байкал МАМБЕТОВА,
А.Осмонов атындагы
КРнын
Улуттук китепканасынын
илим-изилдөө жана
Редация-басма иштер
бөлүмүнүн сектор башчысы**

■ Кулатов берген ак бата

АКЫНДЫН АПАСЫ

Бул сүрөт мындан 10 жыл илгери тартылган. Фото карточканын ылдыйкы кычыгында: 2012.12.01. деген жазуу турат. Демек, туптуура 10 жыл! Азыр андагы ажайып байбиче Акмарал Акбай кызы жок. Үч жыл мурда 97 жаш курагында дүйнөдөн өтүп кетти.

Акмарал байбиче ошондо үйүмө ооз ачаарга келген. Апасын баштап Бектуруш дос, аяшым Барниса, уулдары Аймаран, Жолон келген. Жомоктогудай отуруш болгон, айрыкча Бектуруш экөөбүзгө... Арачолодо аркы бөлмөдөн китеп көрүмүш болуп байбичеге байкатпай беркиден улам «кылт» эттире каттап турганбыз. Кудай акы, башкалар айрыкча аялдарыбыз дегеле шек алган эмес эле...

Ушундай зирек, тетик адам эле, жарыктык. 90 жашында да мындай чыйрак жүргөн кишини мурда-кийин көрө да элекмин.

Оо, Бектуруштун үйүндө далай отурдук. Аяшым Бишкек сүт заводунда технолог-инженер, өз жайыбызга коёт, алтургай дасторконун жайнатып, ашказанга дары делчү быштаган өйдө белендеп кетет. Ыр окуйбуз, кээде мен ырдайм. Боогачы абамдын «Үкөйүн», Рыспай акенин «Сагынуусун», Бектуруштун жан акеси, Ноокаттык мыкты обончу Кудайберген Темировдун «Кайда жүрөсүң...», «Кырк жылкы айдагандагы» үн

да ээ-жаа бербей беш кабат үйдү кыйла эле жаңыртчу. Андайда аркы бөлмөдөн таягын коомай кармап Акмарал апабыз келип, дал маңдайдагы креслодо кунт коюп угуп отурчу. Көздөрү жайнап, бетине кызыл жүгүрүп, кубана көңүл ачылганы кадимкидей байкалчу. Ооба, бир жолу уулу менен бирге мени аялдамага чейин узатып келгени эсте. Анан кайран киши мени мээримдүү, тике карап туруп айтканы бул: «Дүйшөн, арак ичпе...». Ошондо жаштайынан жайраган кайран өз апам Батыш да дал маңдайда турганы элестеп, каңырым түтөгөн...

Кайраттуу байбиче тагдыр таржымалын да далай ирет айтып берген. Ноокаттын Кашкалдак айылынан, Бөрү уруусунун кызы 15 жашында Бектуруштун атасы Сражиддинге турмушка чыккан. Бектуруш сегизинчи баласы. Ага чейин катары менен жети чүрпөсүн жерге бериптир. Балдары токтобой жүрүп көргөндөнбү, уулунун атын толук айтпай «Туруш» деп, аяр кайрылчу. «Кожойун Исфанада мугалим эле. 1957-жылы

дал жаңы жыл жаңырага бир күн калганда көз жаргам. Атын Камариддин деп койгонбуз».

Камариддин ысымы болгону бир жылча айтылды. Кыргыз ССР Жогорку Советинин

Президиумунун председатели кызматын кырк жылдан ашык аркалаган айтылуу Төрөбай Кулатов кийинки жылы же 1958-жылдын 2-декабрында өзү жаш чагында колунда жүргөн Табалды ажынын

үйүнө адаттагыдай учурашканы келип калат. Улукту узатып жүргөндөр аз болмокпу... Меймандардан жогору отурган төраганын алдына тамтун басып жүргөн Камариддин барып, көз айнегин кармап. Кубанган Кулатов ары жакта аш оокат менен алектенип жүргөн Акмарал келинди чакыртып, төш чөнтөгүнөн бүтүн 25 сомдукту суурап чыга көрүндүгөн берет да, «Чүрпөлөрүң токтобой чүңчүп жүрдүң эле келиним, уулундун аты Бектуруш болсун, жаны бек, өмүрлүү болсун, оомийн!» - деп бата тартканда баары коштойт. Айрыкча жергиликтүү сельсоветтин катчысы Хайрулла аке улугун катуу колдоп, жарым саатка жетпей «Табалдиев Бектуруш Сражидинович» наамына жазылган күбөлүктү салтанаттуу тапшырганга үлгүрөт... «Менин өкүнгөнүм, Кулатов берген 25 сом пулдан кийин жанындагылары жапырт көрүндүк бере беришип, эки колуна зорго батырып тутуп чыккан пулду Туруштун акеси алып койбодубу...» - деп чалын да эстей муңайым күлдү эле Акмарал байбиче.

Ошол Бектуруш ушул – азыркынын таланттуу акыны Табалдиев, адабий аты-жөнү – Бектуруш Салгаматы. 28-январда саат 2де Бишкектеги композитор Таштан Эрматов атындагы музыкалык педагогикалык колледжинин концерттик залында акындын жаңы чыккан «Аты жок китеп» жыйнагынын бет ачар жыйыны өттү.

Дүйшөн КЕРИМОВ

■ Адистин кеңеши

Психолог Светлана ШЕРАЛИЕВА:

“ӨЗ БАКТЫҢА ЧЫККЫНЧЫЛЫК КЫЛБА!”

- Светлана, сиздерге кайрылгандардын саны көп болгондуктан акыркы учурларда психологдордун жетишсиздиги пайда болду. Психология адам үчүн канчалык маанилүү?

- Психология жашообуздун бардык тармактарында аралашып жүрөт эмеспи. Акыркы убакта мына ушуну түшүнүп кайрылгандардын саны көбөйүүдө. Башында аялдар гана жеке жана үй-бүлөлүк көйгөйлөрүнөн улам кайрылган учурлар көп эле. Азыр эркектер да психологдун керектигин түшүнүп башташты. Турмуштук ар кандай кырдаалга тушукканда ички жан дүйнөсүндөгү сезимдерди башкара албай, башка келген сыноодон арылууда өзүнүн алы келбей депрессияга түшкөндөр көп кайрылышат. Психология бардык тармакта зарыл нерсе. Адамдын жеке жашоосунда, дегеле коомдо өз ордун табууда, инсан катары калыптанууда жана ички дүйнөсүнүн өнүгүүсүнө түздөн-түз байланышы бар.

- Адамдын психологиясы төрөлгөндөн баштап калыптанат эмеспи. Биз көп учурда жаш бала деп анын кээ бир кыймыл-аракеттерине маани бербейбиз. Натыйжада анын келечегинде көп көйгөйдүн жаралуусуна түрткү болобуз. Өзгөчө карантин учурунда, дегеле акыркы убактарда балдарга болгон зордук-зомбулук көп катталууда. Сизге бул боюнча да кайрылгандар болсо керек?

- Карантин учурунда мындай көйгөй менен келген 2-3 адам болду. Бирөө 10 жаштагы кызы менен келди. Кызы өзүнүн колдорун бычак менен тилет экен. “Көрүп коркуп кеттим, эмне себептен минтип жатат? Ата-эне катары абдан жакшы мамиле кылабыз, катуу урушпайбыз”, - дейт апасы тынчсызданып. Чындыгында жакшы үй-бүлө экен. Сүйлөшүп, изилдей келсек кыздын апасынын өзүндө кандайдыр бир ачуунду ичке кат деген бекем түшүнүк бар экен. Өзү дайыма күлүп, жайдары жүрөт. Адам болгондон кийин ар бирибиздин ичибизде ар кандай сезим бар. Сүйүнүч, канааттануу эмоциялары болот. Ошону менен катар терс эмоциялар да орун алган. Адамдар мындай терс эмоциядан алыс болууга аракет кылышат. Бирок, адам болгондон кийин андай сезимден качып кутула албайбыз. Ичи тардык жаман сапат дегенибиз менен андан арылуу мүмкүн эмес. Жогоруда айтып жаткан окуяда апасы сыртынан жылмайып, терс эмоциясын ичине бекитип турат. Антип аракет кылган менен ичинде кайнап турган терс эмоция эч жакка жок болуп кетпейт. Кызына да “эки кичине синдиңе катуу сүйлөбө, кол көтөрбө”, - деп тыюу салып турат экен. Удаа төрөлгөн балдардын бири-бири менен урушчу, ортолорундагы келишпестиктер кадимки эле көрүнүш. Бирок, көпчүлүк ата-энелер балдарынын мындай мамилелерине катуу кыжаалат болушат. Ооба, бири-биринди сыйла, жакшы мамиледе бол деп айтыш керек. Ошол эле учурда терс эмоцияларга да орун бергенге аракет кылуу зарыл.

- Андай терс эмоцияны өз учурунда чыгаруу зарылбы?

- Балабыздын ачуусу келип жатканын көргөндөн кийин сенин ачууң келип жатабы деп сурашыбыз керек. “Ооба, менин ачуум келип жатат!” деп сезимбизди сыртка чыгарып алгандан кийин, ал эмоциябыздын энергиясы өзүнөн өзү ылдыйлай баштайт. Ачууланба

Адам бактылуу болуу үчүн көп нерсени өзгөртүүгө мүмкүнчүлүгү бар. Ал үчүн артыкчылыгыбыз менен кемчиликтерибизди баамдап, өзүбүздү таанып билүү маанилүү. Балдарыбызга өз учурунда туура багыт берүү да өтө зарыл нерсе. Бул тууралуу психолог Светлана Шералиева менен маек курдук.

деп тыюу сала бергенден улам ал кыз ичинен чыдай берген, акыры батыра албай өзүнүн денесин кескенге өткөн.

Карантин убагында ар кандай зордук-зомбулук көп болду деп жатпайбызбы. Биздин коомдо азыркы мен токтолгон кырдаал сыяктуу социалдык эрежелер бар. Ачууң келбеш керек, дайыма жакшы маанайда жүрүү зарыл деп идеалдаштырып ийгенбиз. Бирок, адам болгонубуздан кийин ичибизде ар кандай сезимдер болот. Ошондуктан баланын сезимдерин көрүп турган соң аны чыгарууну ата-эне үйрөтүп жардам бериши керек. Биз тескерисинче ыйлаган балабызды жаман көрүп, үнүңдү чыгарба деп тыюу салабыз. Бул социалдык эрежелерге кирет. Негизи психологиянын өзүнүн мыйзамдары бар. Ооба, карантин учурунда өз жанына кол салган балдардын саны көп болду. Демек, ал балдардын ичинде батпай кеткен сезимдери болгон.

- Азыр балага тыюу салбай эркин чоңойтуу керек деген принцип менен тарбиялаган ата-энелердин саны арбыды. Кыргызда каада-салт, үрп-адат, жүрүм-турум менен эле баланын да, кыздын да ордун көрсөтүп турушкан. Заманбап тарбия деген түшүнүккө кирип кетип, улут катары таалим-тарбия жаатындагы баалуулуктарыбызды өзгөртүп жибербейбизби?

- Албетте, баланы таптакыр эркин койбош керек. Себеби, ар бир адамда жеке психологиялык чек аралар бар. Аны балага куру сөз менен эмес, жүрүм-туруму менен көрсөтүү зарыл. Баланы кантип туура тарбиялайбыз деп көп түйшөлөбүз. Негизи ата-эне ички дүйнөсүн байытуу менен сезимдерин башкаруунун, жашоодон канагат алуунун аракетинин үстүнөн иштеши керек. Жашоодон канагат алуу – бул бактылууулук. Эмнеге биз ошол бакытты ала албайбыз. Анткени, бизди бирөө таарынтат, бирөө жаман карап коёт, бирөө биздин каалаганыбызды кылбайт. Ошон үчүн менин жашоо ушундай деген капалануу сезимдерге ээ болобуз. Негизи эле баланы тарбиялоодон мурун өзүңдү-өзүң тарбиялашың керек. Тарбиялоо деген бул тыюу салуу эмес.

Эң алгач өзүңдүн ички дүйнөңдө эмне болуп жаткандыгына көңүл бурушуң керек. Биз өзүбүздүн энергиябызды “эл эмне дейт?” же “эл эмне деп жатат?” деген кыжаалаттык коротуп алабыз. Ошондуктан көңүлүңдүн чордонун өзүңө буруп, талдоо жүргүзүү керек. Ошону менен катар психологияда баланын жана чоң адамдардын позициясы деген түшүнүк бар. Бала кичине болгондуктан эмоциясын ичине батыра албай ар кандай кыялын көрсөтөт. Ал эми жетилген жаштагы чоң адам ичиндеги эмоцияларды толук сезгенди, башынан өткөзгөндү үйрөнөт. Ошол эле учурда алдыдагы жашоосунда боло турган кырдаалдарга алдын ала түйшөлбөй, учурдагы бакытты

сезе билсе чоң кишинин позициясында турат деп айтабыз. Менин баамымда биздин коомдогу адамдардын 99 пайызы кичине баланын позициясында жашайт. Көп таарынабыз, ачуубуз келет, ичибиз күйөт. Баягы мен айтып жаткан чоң кишинин позициясына өтүш үчүн ичиңен психологиялык эмоционалдык жактан өсүшүң керек. Физиологиялык жактан 40 жаштагы адам менен сүйлөшө келсең ичинде 5-6 жашар бала жашайт. Демек, биз баланы тарбиялоодон мурун чоң кишинин аң-сезимине өтүүбүз зарыл.

- Кантип өтөбүз?

- Мурда биз академиялык билимге басым жасачубуз. Бирок, кээ бир учурда терең билимдүү деген адам жашоого адаптацияланбаган болот. Ал кыйын математик же кыйын физик болгону менен жеке жашоосунда адам менен мамиле түзүүнү билбейт. Акыркы убакта эмоционалдык интеллекте өзгөчө басым жасалып жатат. Анткени, эмоционалдык интеллекттибиз жогору болсо коомдо, жеке жашоодо, үй-бүлөдө коммуникацияны туура түзгөнгө мүмкүнчүлүгүбүз болот.

- Эмоционалдык интеллектти кантип жогорулатуу керек?

- Биринчиден, адам өзүнүн ичинде кандай сезимдер болуп жаткандыгын аныкташы керек. Себеби, кандайдыр бир күтүлбөгөн жагдай болуп кеткен учурда дароо автоматтык түрдө реакция кылабыз. Шашылбастан адегенде өзүнүн ичиндеги сезимин аныктоо эмоционалдык интеллект болуп саналат. Экинчиден, жаныңдагы адамдын эмне сезип жаткандыгын сезе билүү. Качан биз ички сезимдерибизди жогорулатсак, сезе билүү табигый жол менен келет. Сезимдин түпкүрүндө өзүңө болгон баа төмөн болсо, жаныбыздагы адам да мен жөнүндө ушундай ойдо деген түшүнүктө болобуз. Балким ал таптакыр андай эместир. Мына ошол нерсени ажырата билүүгө үйрөнүш керек. Бул эмоционалдык интеллектти жогорулатканга

түрткү болот. Үчүнчүдөн, адам ар дайым өзүнүн үстүнөн иштеши керек. Азыр психологдорго барып сабак алгандар көбөйүп жатат. Бул туура. Себеби, адам өзүндөгү бакытты сезе билүү үчүн ичиндеги эмоционалдык таңкыстыктан же жарааттан арылышы керек. Мындай кемчилик ар бир адамда бар. Адамдын психикасы ошол кыйынчылыктын арты менен өнүгөт.

- Ал адамдагы эмоционалдык таңкыстык же жараат кайдан пайда болот?

- Аны бала чагыбыздан алабыз. Негизи баланын психологиясы төрөлгөндөн тартып жети жашка чейин калыптанаары айтылат. Азыркы психологдордун изилдөөлөрү боюнча эненин жана атанын ичиндеги урук клетка абалында эле атаандашуулар башталаарын, бала эненин курсагында жатканда да ар кандай эмоциялар болоору менен байланыштырышат. Бала жети жашка чейин айтылган сынды, аны талдоону билбегендиктен баарын түз кабыл алат. Эмоционалдык таңкыстык жана жарааттар ошондон пайда болот. Ошондуктан, эмоционалдык интеллекттибизди өнүктүрүү үчүн ошол жарааттарыбыздын үстүндө иштөө менен психологдон кеңеш алуу зарыл. Биз ошол кемчиликтерибизден арылгандан кийин баланы тарбиялоонун деле кереги жок болуп калат. Анткени, бала өзүңдү көрүп чоңоё берет.

- Ата-энелердин ортосундагы сүйүү же келишпестиктер да баланын кийинки тагдырына таасирин бербей койбойт. Мына ушул мамилени маанилүүлүгүнө да токтоло кетсең. Анткени, акыркы убактарда үй-бүлөдөгү чыр-чатактар, ажырашуулар көп болуп жаткандыгын айтып жатпайбыз.

- Негизи бала жарык дүйнөгө келгенден тартып мага бул дүйнө коопсуз, менин ордум бар деген түшүнүк менен чоңоюшу керек. Өзгөчө буга энесинин эмоционалдык абалы таасир этет. Эгерде

кыйналып төрөп же атасы менен болгон мамилеси начар болсо ошол нерсенин бардыгын бала өзүнө кабыл ала берет. Бала жети жашка чейин өзүнүн сезими менен ата-энесинин сезимин ажыратканды билбейт. Көп учурда мага кайрылган адамдар өздөрүн бардык нерсеге күнөөлүү сезишээрин айтышат. Бардыгын ачык сүйлөшө келгенде апасынын бир кездеги сезимин өзүнө топтоп алган болот. Кичине бала ата-энесин жакшы көргөн үчүн алардын кыйналып жатканын көрүп, буга мен күнөөлүүмүн деген чечим чыгарып алат. Ошону менен катар эки жашка чыга элек баланы тамакты төгүп алганы же кайсыл бир нерсени сындырып алганы үчүн урушабыз. Мына ушулардын кесепетинен өзүн-өзү баалоосу төмөндөйт. Дене мүчөсүндөгү же келбетиндеги кемчиликтерин айтып шылдыңга албоо керек. Баланын психологиясынын калыптанышы үчүн алгачкы жети жыл өтө маанилүү.

Балага болгон тарбияны өзгөртүүдөн мурун өзүбүз өзгөрүшүбүз зарыл. Өзүбүз өзгөрмөйүн канчалык аракет кылбайлы эч кандай тыянак чыкпайт. Жогоруда айтып кеткенимдей эмоционалдык интеллекттибиз тууралуу ойлонубуз керек. Адам бул жашоого бактылуу болуш үчүн келет. Бактылуу болуш үчүн кандай дүйнөбүз менен иштешибиз зарыл. Ансыз ашкан байлыгың болсо да бактылуу боло албайсың. Ар бир адамда чыныгы каалоо, максат бар.

- Көпчүлүгүбүз “эл эмне дейт?” деген стереотиптен чыга албай келебиз. Мындай калыптанган көз караш көп нерседен чектейт. Бул туурабы?

- Мына ушундай көз караштан улам биз өзүбүзгө-өзүбүз чыккынчылык кылабыз. Элдин пикирин өйдө коюп, өзүбүздүн каалообузду четке кагып коёбуз. Бирок, ички дүйнөбүздө кыйнала беребиз. Анткени, биз үчүн ал өтө маанилүү. Ошол эле учурда биз коомдо жашаганыбыздан кийин социалдык эрежелер, каада-салттарыбыз да бар эмеспи. Аны да эске алуу менен каалоонду да ишке ашыра билишиң керек. Бул өтө кылдаттык менен карай турган маселе.

- Баланын көзүн карап чоңойтуп, өзүнүн каалоолоруна чек койгон ата-энелер бар. Адамдын жашоосунда эң биринчи бала маанилүү болушу керекпи же өзүбү?

- Эң биринчи өзүңө кам көрүү керек. Биз көпчүлүк учурда балабыз үчүн ден соолугубузга карабай иштейбиз. Качан оорулуу болуп калганда сени багам деп жүрүп ден соолугумдан ажырадым деп аны күнөөкөр кылып коёбуз. Ушундай сезимден арыла албай жүргөн аялдар мага көп кайрылышат. “Мен балама бүт өмүрүмдү арнасам, ал мени карабай кетти” дешет. Ал үчүн ким күнөөлүү же аны ким суранды? Жаштыгың баласына арнап, өзү деле жыргап жашабай, жыйынтыгында бактысыз болуп калды. Бул учурда бала да бактысыз болуп калат. Анткени, апасынын тагдыры үчүн өзүн күнөөлүү сезет. Кайрадан бала карыздан кутулуш үчүн өзүнүн бактысынан баш тартып, апасы үчүн жашай баштайт. Жыйынтыгында экөө тең бактысыз болуп калышат.

- Мындай болбошу үчүн эмне кылуу керек?

- Самолётто авариялык жагдай жаралып калса кислороддук масканы бала эмес, адегенде өзүң кийишиң керек. Жашоодо да дал ошондой болушу шарт. Эң биринчи өзүңдү ойло. Ошондо бала да эркин болот. Анча-мынча нерселерди да көңүлүңдүн сыртынан кетиресиң. Алган академиялык билимиң эмес, жан дүйнөңдүн баасы маанилүү болушу керек. Өзүңдү баалоо менен баланын келечегине да дал ошондой жолду ачып берген болосуң. Адам жашоосунда ошондо гана ийгиликтүү жана бактылуу боло алат.

БЕЙШЕНБАЕВ ЭДИЛЬ НУРБЕКОВИЧТИ №29 СВЕРДЛОВ ШАЙЛОО ОКРУГУНАН КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ КЕҢЕШИНИН ДЕПУТАТТЫГЫНА ТАЛАПКЕР КАТАРЫ КАТТОО ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ЧЕЧИМИ

2022-жылдын 27-февралына дайындалган Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын кайталап шайлоодо өзүн-өзү көрсөтүү тартибинде №29 Свердлов шайлоо округунан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттыгына талапкер катары Бейшенбаев Эдиль Нурбековичти каттоо үчүн берген документтеринин негизинде «Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 60¹, 61-беренелерине ылайык, «Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 3, 4, 8-беренелерин жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону өткөрүүдө талапкерлер жана саясий партиялар тарабынан берилүүчү шайлоо документтерин кабыл алуу жана текшерүү боюнча Жумушчу топтун корутундусун эске алуу менен Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

лоо округунан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттыгына талапкер болуп катталсын.

2. №29 Свердлов шайлоо округунан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттыгына талапкер Бейшенбаев Эдиль Нурбековичке белгиленген үлгүдөгү күбөлүгү берилсин.

3. Бул чечим «Эркин-Тоо» газетасына жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

4. Бул чечимдин аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону өткөрүүдө талапкерлер жана саясий партиялар тарабынан берилүүчү шайлоо документтерин кабыл алуу жана текшерүү боюнча жумушчу топтун жетекчиси Н.Ч.Койчукеевге жүктөлсүн.

ТӨРАГА

Н.ШАЙЛДАБЕКОВА

Бишкек ш., 2022-жылдын 27-январы, №69

ЧЕЧИМ КЫЛАТ:

1. Бейшенбаев Эдиль Нурбекович №29 Свердлов шай-

МУСАЕВ ТАХИР НАСЫРОВИЧТИ №27 БИРИНЧИ МАЙ ШАЙЛОО ОКРУГУНАН КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ КЕҢЕШИНИН ДЕПУТАТТЫГЫНА ТАЛАПКЕР КАТАРЫ КАТТОО ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ЧЕЧИМИ

2022-жылдын 27-февралына дайындалган Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын кайталап шайлоодо өзүн-өзү көрсөтүү тартибинде №27 Биринчи май шайлоо округунан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттыгына талапкер катары Мусаев Тахир Насыровичти каттоо үчүн берген документтеринин негизинде «Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 60¹, 61-беренелерине ылайык, «Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 3, 4, 8-беренелерин жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону өткөрүүдө талапкерлер жана саясий партиялар тарабынан берилүүчү шайлоо документтерин кабыл алуу жана текшерүү боюнча Жумушчу топтун корутундусун эске алуу менен Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

округунан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттыгына талапкер болуп катталсын.

2. №27 Биринчи май шайлоо округунан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттыгына талапкер Мусаев Тахир Насыровичке белгиленген үлгүдөгү күбөлүгү берилсин.

3. Бул чечим «Эркин-Тоо» газетасына жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

4. Бул чечимдин аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону өткөрүүдө талапкерлер жана саясий партиялар тарабынан берилүүчү шайлоо документтерин кабыл алуу жана текшерүү боюнча жумушчу топтун жетекчиси Н.Ч.Койчукеевге жүктөлсүн.

ТӨРАГА

Н.ШАЙЛДАБЕКОВА

Бишкек ш., 2022-жылдын 27-январы, №70

ЧЕЧИМ КЫЛАТ:

1. Мусаев Тахир Насырович №27 Биринчи май шайлоо

ИБРАЙМАКУНОВ ДАНИЯР ОМУРБЕКОВИЧТИ №27 БИРИНЧИ МАЙ ШАЙЛОО ОКРУГУНАН КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ КЕҢЕШИНИН ДЕПУТАТТЫГЫНА ТАЛАПКЕР КАТАРЫ КАТТОО ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ЧЕЧИМИ

2022-жылдын 27-февралына дайындалган Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын кайталап шайлоодо өзүн-өзү көрсөтүү тартибинде №27 Биринчи май шайлоо округунан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттыгына талапкер катары Ибраймакунов Данияр Омурбековичти каттоо үчүн берген документтеринин негизинде «Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 60¹, 61-беренелерине ылайык, «Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 3, 4, 8-беренелерин жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону өткөрүүдө талапкерлер жана саясий партиялар тарабынан берилүүчү шайлоо документтерин кабыл алуу жана текшерүү боюнча Жумушчу топтун корутундусун эске алуу менен Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ЧЕЧИМ КЫЛАТ:

1. Ибраймакунов Данияр Омурбекович №27 Биринчи май шайлоо округунан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттыгына талапкер болуп катталсын.

2. №27 Биринчи май шайлоо округунан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттыгына талапкер Ибраймакунов Данияр Омурбековичке белгиленген үлгүдөгү күбөлүгү берилсин.

3. Бул чечим «Эркин-Тоо» газетасына жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

4. Бул чечимдин аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону өткөрүүдө талапкерлер жана саясий партиялар тарабынан берилүүчү шайлоо документтерин кабыл алуу жана текшерүү боюнча жумушчу топтун жетекчиси Н.Ч.Койчукеевге жүктөлсүн.

ТӨРАГА

Н.ШАЙЛДАБЕКОВА

Бишкек ш., 2022-жылдын 27-январы, №71

Подразделение службы судебных исполнителей Жайылского района

ОБЪЯВЛЯЕТ ПЕРВИЧНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН на недвижимые имущества:

- квартира, идентификационным кодом 7-03-13-0007-0102-01-075, находящейся по адресу: Жайылский районный суд, г.Кара-Балта, ул.П.Тольятти, д. 7, кв. 416, принадлежащий Акылбековой Сатин Аныбаровне на праве частной собственности, со стартовой (начальной) продажной ценой в размере 468 000 (четыреста шестьдесят восемь тысяч) сом;

- квартира, идентификационным кодом 7-03-13-0007-0105-01-064, находящейся по адресу: Жайылский районный суд, г.Кара-Балта, ул.П.Тольятти, д. 3, кв. 476, принадлежащий Акылбековой Сатин Аныбаровне на праве частной собственности со стартовой (начальной) продажной ценой в размере 402 000 (четыреста две тысячи) сом.

Торги состоится **18 марта 2022 года в 11.00 часов** по адресу: **Чуйская область, Жайылский район, г.Кара-Балта, ул.П.Тольятти, д. 7, кв. 416 и г.Кара-Балта, ул.П.Тольятти, д. 3, кв. 476.**

Для участия в торгах, необходимо внести **5%** гарантийного взноса на лицевой счет **№44030662100000207** ПССИ Жайылского района. Участник выигравший открытый аукцион должен в течение пяти дней внести на лицевой счет ПССИ Жайылского района покупную цену за вычетом суммы гарантийного взноса.

По всем вопросам обращаться в ПССИ Жайылского района, каб. 14, судебному исполнителю Женишбекову А.Ж., тел.: (0997) 22-20-05.

Н-142

Кара-Суу районундагы Сарай айыл өкмөтүнүн тургуну Кудайбердиев Толкун Абдисаматовичке таандык 2013-жылдагы жер үлүшүнүн күбөлүгү иден. коду 5-04-15-0010-0296 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

П/П-563

Чүй областынын Жайыл районунун сот аткаруучулар кызматтык бөлүмү

Чүй областынын Жайыл районунун Кара-Балта шаарынын П.Тольятти көчөсүнүн №7/416 сандуу, идентификациялык коду 7-03-13-0007-0102-01-075, Акылбекова Сатин Аныбаровнага таандык батирди ачык аукцион баштапкы сатык баасы 468 000 (төрт жүз алтымыш сегиз миң) сом жана Чүй областынын Жайыл районунун Кара-Балта шаарынын П.Тольятти көчөсүнүн №3/476 сандуу идентификациялык коду 7-03-13-0007-0105-01-064 Акылбекова Сатин Аныбаровнага таандык батирди ачык аукцион, баштапкы сатык баасы 402 000 (төрт жүз эки миң) сом өткөрүү жөнүндө кабарлайт.

Аукцион **2022-жылдын 18-мартында саат 11.00дө Чүй областы, Жайыл району, Кара-Балта шаары, П.Тольятти көчөсүнүн №7/416 жана Чүй областы, Жайыл району Кара-Балта шаары, П.Тольятти көчөсүнүн №3/476** дарегі боюнча өтөт.

Аукционго катышуу үчүн мүлктүн баштапкы наркынын **5%** өлчөмүндө Жайыл райондук сот аткаруучулар бөлүмүнүн **№44030621000002017** депозиттик эсебине кепилдик төгүм төлөнүшү шарт.

Аукционду утуп алган адам **5 күндүн ичинде** төлөнгөн кепилдик төгүмдү чыгарып салуу менен калган сатып алынган сумманы салууга милдеттүү.

Бардык суроолор менен Жайыл райондук САКБнын 14-каб. Тел.: (0997) 22-20-05, сот аткаруучу А.Ж.Женишбековко кайрылсаңыздар болот.

Н-142

ОАО Бизнес-Центр «Ай-Пери»

г.Бишкек, пр-т Чуй, 158, ОКПО 20147099,

вид ценных бумаг, простые именные акции KG 0101025219, настоящим уведомляет о существенном факте:

28.01.2022 г. аффилированное лицо Рысалиев К. получил в дар от Арсалиева Д.Э. **16561** простых акций, общей номинальной стоимостью **19079 сом**, доля в УК **2,38%.**

ЖОГОЛДУ

УТЕРЯ

Токторалиев Мелис Чубаковичке таандык Базар-Коргон районунун Бешик-Жон айыл өкмөтүнө караштуу Карача айылындагы турак жайынын жер участкасуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Д-73

Жети-Өгүз районунун Балтабай айылынын тургуну Асанова Розага тиешелүү жер үлүшүнөн пайдаланууга укук берүүчү №161 сандуу жер күбөлүгү жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

П/П-914

В связи с утерей государственного акта о праве частной собственности на земельный участок серии Ч №237995 (от 31.05.2010 г.) выданный Кара-Бууринским МРО на имя Джакипбековой Кульсунай Султангазиевны считать недействительным.

П/П-117

ЗАО МФК "ЭЛЕТ-КАПИТАЛ"

ОТЧЕТ О ФИНАНСОВОМ ПОЛОЖЕНИИ
на 31 декабря 2021 г. (включительно)

ед. изм: тыс.сом

	На 31.12.2021	На 31.12.2020
Активы		
Денежные средства и их эквиваленты	113 727	63 277
Депозит	2 400	0
Ценные бумаги, удерживаемые до погашения	64 095	13 380
Производный финансовый актив	14 781	39 921
Кредиты выданные	1 712 856	1 338 053
Основные средства и нематериальные активы	45 234	15 590
Прочая собственность банка	3 177	1 293
Отложенное налоговое требование	3 219	2 685
Прочие активы	17 164	5 777
Итого активов	1 976 653	1 479 976
Обязательства		
Кредиты полученные	1 547 772	1 129 727
Прочие обязательства	40 505	30 324
Итого обязательств	1 588 277	1 160 051
Капитал		
Простые акции (полностью оплаченный уставный капитал)	154 934	154 934
Нераспределенная прибыль	233 442	164 991
Итого капитала	388 376	319 925
Итого обязательств и капитала	1 976 653	1 479 976

ОТЧЕТ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ
на 31 декабря 2021 г. (включительно)

ед. изм: тыс.сом

	На 31.12.2021	На 31.12.2020
Процентные доходы	513 677	407 071
Процентный доход по ценным бумагам	1 800	740
Процентные расходы	(248 368)	(174 808)
Чистый процентный доход до вычета убытка от обесценения по процентным активам	267 109	233 003
Убыток от обесценения по процентным активам	(18 173)	(5 058)
Чистый процентный доход	248 936	227 945
Прочие доходы	621	1 120
Общие административные расходы	(172 583)	(159 074)
Доход от операций с иностранной валютой	(737)	(643)
Прибыль до налога на прибыль	76 237	69 348
Расходы по налогу на прибыль	(7 786)	(7 058)
Чистая прибыль и итого совокупного дохода за период	68 451	62 290

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ
на 31 декабря 2021 г. (включительно)

ед. изм: тыс.сом

	На 31.12.2021	На 31.12.2020
Операционная деятельность		
Проценты полученные	531 826	386 248
Проценты уплаченные	(199 139)	(151 297)

Административные расходы	(170 332)	(140 081)
(Увеличение)/ уменьшение операционных активов:		
Кредиты выданные	(2 149 980)	(1 680 730)
Кредиты погашенные	1 746 454	1 436 319
Прочие активы	(43 225)	(6 646)
Увеличение (уменьшение) операционных обязательств:		
Прочие обязательства	(10 153)	(8 017)
Чистый поток денежных средств от операционной деятельности до уплаты налога на прибыль	(294 549)	(164 204)
Налог на прибыль уплаченный	(7 655)	(7 071)
Чистый поток денежных средств от операционной деятельности	-302 204	-171 275
Инвестиционная деятельность		
Покупка основных средств и нематериальных активов	(6 553)	(7 813)
Увеличение депозитов в коммерческих банках	(144 629)	(146 307)
Уменьшение депозитов в коммерческих банках	175 499	164 338
Приобретение ценных бумаг	- 49 848	- 13 109
Доходы полученные по ценным бумагам	969	485
Чистый поток денежных средств от инвестиционной деятельности	(24 562)	(2 406)
Финансовая деятельность		
Поступления от кредитов полученных	1 117 416	409 412
Выплаты по кредитам полученным	(739 463)	(264 491)
Гранты полученные	0	330
Чистый поток денежных средств от финансовой деятельности	377 953	145 251
Убыток от курсовой разницы по денежным средствам и их эквивалентам	(737)	(643)
Чистый прирост (уменьшение) денежных средств и их эквивалентов	50 450,00	- 29 073
Денежные средства на начало отчетного периода	63 277	92 350
Денежные средства на конец отчетного периода	113 727	63 277

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИЯХ В СОБСТВЕННОМ КАПИТАЛЕ
на 31 декабря 2021 г. (включительно)

ед. изм: тыс.сом

	Уставный капитал	Нераспределенная прибыль	Итого
На 31.12.2019 г.	154 934	102 701	257 635
Итого совокупный доход за период, закончившийся 30.09.2020 г.		41 087	41 087
На 30.09.2020 г.	154 934	143 788	298 722
Итого совокупный доход за период, закончившийся 31.12.2020 г.	-	62 290	62 290
На 31.12.2020 г.	154 934	164 991	319 925
Итого совокупный доход за период, закончившийся 31.12.2021 г.	-	68 451	68 451
На 31.12.2021 г.	154 934	233 442	388 376

Председатель Правления-Генеральный директор:

КАМЧЫБЕКОВ Э.С.

Главный бухгалтер:

ТАЗАБЕКОВА Н.Ч.

О раскрытии информации

ОАО «КЫРГЫЗТРАНСАВТО»

о выплате дивидендов по итогам работы
за 2020 год.

Общее количество акционеров ОАО Кыргызтрансавто» - 536.

Согласно решения общего собрания акционеров, состоявшегося 19 марта 2021 года, по итогам работы 2020 года было начислено дивидендов в сумме 431 846,63 сомов.

По состоянию на 01.01.2021 года остаток не выплаченных дивидендов составляет 340 556,52 сомов, с 19 апреля 2021 года по 31 декабря 2021 года выплачено дивидендов сумме 400 668,01 сомов.

По состоянию на 01.01.2022 года сальдо невыплаченных сумм составляет 371 735,14 сомов.

Причиной невыплаты части дивидендов является то, что на приглашения для участия на ежегодных общих собраниях акционеров, (отправленные по почтовым адресам, указанным в реестре акционеров), некоторые акционеры не отвечают, на собрания не являются и не приходят для получения дивидендов.

С-615

В связи с утерей свидетельства о государственной регистрации ИП Райымбекова Чолпон Кенешевна код ОКПО 24166863, ИНН 12307198300214 считать недействительным.

Н-144

В связи с утерей свидетельство о государственной регистрации ИП Самакова Мирлана Тилековича код ОКПО 23725757, ИНН 23008197700673 считать недействительным.

Н-145

В связи с утерей диплома РТ-I №288289 на имя Салиева Виталия Валерьевича считать недействительным.

Н-146

Урматтуу акционерлер!

«АК-СУУ АВТОТРАНСПОРТТУК
ИШКАНАСЫ» ААК

2022-жылдын 22-февралында саат 11.00дө Кыргыз Республикасы, Чүй облусу, Москва району, Ак-Суу айылындагы Колхоз көчөсү 1 дарегинде боло турган акционерлердин жылдык жалпы чогулушун өткөрө тургандыгы жөнүндө маалымдайт.

КООМДУН АКЦИОНЕРЛЕРИНИН ЖЫЛДЫК
ЖАЛПЫ ЧОГУЛУШУНУН КҮН ТАРТИБИ:

1. Эсептөө комиссиясынын курамын бекитүү.
2. 2021-жылдагы кирешелердин жана чыгашалардын эсебин, 2021-жылдагы жылдык балансты, 2021-жылдагы "Ак-Суу автотранспорттук ишканасы" ачык акционердик коомунун аткаруу органынын отчетун бекитүү туурасында.
3. 2021-жылдагы "Ак-Суу автотранспорттук ишканасы" ачык акционердик коомунун кирешелерин жана чыгашаларын бөлүштүрүү жөнүндө чечим кабыл алуу.
4. "Ак-Суу автотранспорттук ишканасы" ачык акционердик коомун жоюу туурасында.
5. "Ак-Суу автотранспорттук ишканасы" ачык акционердик коомунун жоюу комиссиясын дайындоо туурасында.
6. Белгиленген мамлекеттик органга билдирүү.
7. "Ак-Суу автотранспорттук ишканасы" ачык акционердик коомун жоюунун мөөнөтүн жана тартибин аныктоо.

Акционерлерди каттоонун башталышы саат 9.55тен саат 10.55ке чейин. Чогулуштун материалдары жана документи, кошумча маалыматтар менен "Ак-Суу автотранспорттук ишканасы" ААКдан дареге: Кыргыз Республикасы, Чүй облусу, Москва району, Ак-Суу айылы, Колхоз көчөсү, 1 дарегинен таанышууга болот.

Жылдык акционерлердин жалпы чогулушуна катышууга укугу бар акционерлердин тизмесин түзүү күнү – 2022-жылдын 1-февралы.

Эскертүү: Акционерлердин өзүлөрүндө паспортту, ал эми акционерлердин өкүлдөрүндө Кыргыз Республикасынын учурдагы мыйзамдарына ылайык паспортту жана тастыкталган ишеним каты болууга тийиш.

Чогулушка медициналык бет капсыз киргизилбейт.

Уважаемые акционеры!

ОАО «АК-СУЙСКОЕ АВТОТРАНСПОРТНОЕ
ПРЕДПРИЯТИЕ»

сообщает о проведении Годового общего собрания акционеров, которое состоится 22 февраля 2022 года в 11.00 часов по адресу: Кыргызская Республика, Чуйская область, Московский р-н, с. Ак-Суу, ул. Колхозная, 1.

ПОВЕСТКА ДНЯ ГОДОВОГО ОБЩЕГО
СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ ОБЩЕСТВА:

1. Утверждение состава счетной комиссии.
2. Об утверждении отчета исполнительных органов Открытого акционерного общества «Ак-Суйское автотранспортное предприятие» за 2021 год, годового баланса за 2021 год, счета прибыли и убытков за 2021 год.
3. Принятие решения о распределении прибыли и убытков Открытого акционерного общества «Ак-Суйское автотранспортное предприятие» за 2021 год.
4. О ликвидации Открытого акционерного общества «Ак-Суйское автотранспортное предприятие».
5. О назначении ликвидационной комиссии Открытого акционерного общества «Ак-Суйское автотранспортное предприятие».
6. Уведомление уполномоченного государственного органа.
7. Определение порядка и сроков ликвидации Открытого акционерного общества «Ак-Суйское автотранспортное предприятие».

Начало регистрации акционеров на ГОСА с 9 ч. 55 мин. до 10 ч. 55 мин.

С дополнительной информацией, материалами и документами по собранию, можно ознакомиться в ОАО «Ак-Суйское автотранспортное предприятие» по адресу: Кыргызская Республика, Чуйская область, Московский р-н, с. Ак-Суу, ул. Колхозная, 1.

Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в Годовом собрании акционеров – 1 февраля 2022 года.

Примечание: Акционером иметь при себе паспорт, а представителям акционеров паспорт и доверенность – оформленную в соответствии с действующим законодательством Кыргызской Республики.

Вход на собрание строго в медицинских масках.

РСК БАНК: КЛАСТЕР ДЕГЕН ЭМНЕ?

Көпчүлүгүбүз бир жолу болсо да “кластер” деген сөздү укканбыз, бирок аймактын жана бүтүндөй өлкөнүн экономикасын өнүктүрүү үчүн анын маңызын жана маанисин баары эле түшүнө бербейт. Ишканалар кластердик өндүрүштүн пайдасын түшүнүп жатышат, бул алардын бизнесинин ийгиликтүү өнүгүүсүнүн ачкычы болуп саналат.

Демек, кластер деген эмнени билдирет? Жөнөкөй тил менен айтканда, кластердик өндүрүш – биргелешкен өнүктүрүү максатында ишканалардын, товар өндүрүүчүлөрдүн бирикмеси.

Ишкер-субъекттер бир эле же тектеш тармактарда иштешет жана өз ара келишимдик мамилелерге байланыштуу болгон бир чынжырды билдирет. Мисалы, тоют өндүрүүчү асыл тукум заводду өзүнүн продуктусу менен камсыздайт, ал өз кезегинде жеткирүүчү аркылуу сүттү кайра иштетүүчү заводго сатат. Андан ары кийинки уюм-ишкана даяр продукцияны жергиликтүү рынокко жеткирет же чет өлкөгө экспорттойт. Ошентип, ишканалар алардын продукциясы кайра иштетилип, рынокко чыгарыларын билишет. Жөнөкөй сөз менен айтканда, кластердик иш бардык кызыктар тараптардын пайда таап иштешине кепилдик.

Мындан тышкары, мындай бирикменин мүчөлөрү товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн сапатын жакшыртууда (тажрыйба, технологиялар, иш ыкмалары ж.б.у.с. алмашуу) бири-бирине жардам беришет.

Долбоорлорду ишке ашыруу максатында ишканалар тиешелүү кредиттик продуктылар түрүндөгү финансылык колдоо алуу үчүн банктарга кайрылышат. Мисалы, «РСК Банк» ААК ар кандай тармактарды кластердик өнүктүрүүгө, жүгүртүү каражаттарын да, негизги каражаттарды да толуктоо үчүн кредиттер менен камсыздап турат.

Учурда РСК Банкында сүт жана эт багыттарын кластердик өнүктүрүү, форель балыгын өстүрүү сыяктуу продуктылары өз жемишин берип жатат. Аталган кредиттик продуктылар жөнүндө тагыраак маалымат Банктын www.rsk.kg расмий сайтында келтирилген.

ЖОГОЛДУ УТЕРЯ

В связи с утерей гос. акта о праве частной собственности на зем. уч. Ч№873927 (от 07.10.2019 г.) на имя Уметалиевой Жамал считать недействительным. Н-140

Өзгөн шаарынын Конец, 24 үйүнүн тургуну Иминов Абдимиталип Сакуевичке райстаттан жеке ишкерлик боюнча берилген күбөлүктүн ОКПО 30045460 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-898

Өзгөн районунун Ак-Жар айыл өкмөтүнүн Какыр айылынын тургуну Жусубалиев Сансызбек Советовичке таандык жер үлүшүнүн күбөлүгү №31276 (11.02.1999-ж.) иден. код 5-06-01-0007-0857, 5-06-01-0007-0828, 5-06-01-0007-090 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-620

В связи с утерей гос. акта №0034924, свидетельства на право пользования земельной долей №009085 на имя Раимбекова Болотбека Обасовича считать недействительным. Н-141

Токтогул районуна караштуу Торкент айыл өкмөтүнүн тургуну Ташбаев Алмазбек Дуйшоналиевичке таандык жер үлүшүнө укук берүүчү күбөлүгү сериясы 3-7-7-02 (12.07.1999-жылы) №213 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-705

Борошова Ырыскан Турдубаевнага таандык Сузак районунун Ырыс айыл өкмөтүнө караштуу Ырыс айылындагы турак жайынын жер участкасуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик акт жана техникалык паспорту жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Д-73

В связи с утерей диплома №СЕ 090010381 №КВ 203905 на имя Каимова Эркинбека Советбековича считать недействительным. Н-143

Ош облусунун Ноокат райондук сот аткаруучулар кызмат бөлүмү тарабынан карызкор Моминов Анваржон Ахмаджоновичке таандык болгон Ош облусу, Ноокат району, А.Мирмахмудов айыл аймагы Чапаев айылынын Ветлечебница көчөсүндө жайгашкан идентификациялык коду №5-05-14-1001-4189 саны менен катталган турак жайы баштапкы баасы 980 000 (тогуз жүз сексен миң) сом наркта биринчи ирет 2022-жылдын 15-март күнү саат 14.30да аукцион (эл алдында ачык соода-сатык) жарыяланат.

Аукцион (соода-сатык) мүлк жайгашкан даректе өткөрүлөт. Аукционго катышууну каалаган адамдар төмөнкүлөргө милдеттүү: 1) катышууга арыз берүүгө жана аукционго алардын катышуусуна тоскоолдуктар жого жөнүндө тил кат берүүгө; Мүлктүн баштапкы наркынын 5 пайызы өлчөмүндө сот аткаруучулардын аймактык бөлүмүнүн депозиттик эсебине шерттүүлөр; Сот аткаруучунун аукционго катышууга арыздарды кабыл алуусу аукцион башталганга чейин бир күн мурда бүтөт. Сатып алуучу протоколго кол коюлган күндөн кийин жети күндөн кечиктирбестен аукциондун башталышынын алдында төгүлгөн шерт-пулдун суммасын эсепке алуу менен мүлктү сатып алынган наркын толук төлөөгө милдеттүү.

Акча каражаты төлөнүүчү Ноокат райондук сот аткаруучулар кызмат бөлүмүнүн депозиттик эсеби: Ноокат РОК 440701 - БИК э/счет 44077092100000157. Сурап-билүү үчүн Ноокат райондук САКБнын №9 бөлмөсүнө кайрылсаңыздар болот.

Байланыш тел.: (0553) 64-64-41. П/П-868

ОАО «КАМИ МОТОРС» сообщает об изменении в размере участия лиц, входящих в органы управления Общества, в уставном капитале Общества. Члена Совета директоров ОАО «Ками Моторс» Джумашева Алимжана Бекмуратовича изменилась доля в ОАО «Ками Моторс». Его доля до изменения составляла 3,33% от уставного капитала (3400 простых именных акций). Доля после изменений составляет 3,42% от уставного капитала (3493 простых именных акций). Дата, с которой произошли изменения – 26 января 2022 г., Номинальная стоимость 1 акции - 1 сом. С-012

ОАО «ГРУППА К51» ОАО «Группа К51» сообщает об изменении в размере участия директора в уставном капитале дочерней компании ОАО «Ками Моторс» Директора ОАО «Группа К51» Джумашева Алимжана Бекмуратовича изменилась доля в уставном капитале ОАО «Ками Моторс». Его доля до изменения составляла 3,33% от уставного капитала (3400 простых именных акций). Доля после изменений составляет 3,42% от уставного капитала (3493 простых именных акций). Дата, с которой произошли изменения – 26 января 2022 г., Номинальная стоимость 1 акции - 1 сом. С-012

ОАО «ОКБ «АЛАМ» информирует о разовой сделке эмитента, размер которых, либо стоимость имущества по которым составляет 10 и более процентов от активов эмитента на дату сделки: 27 января 2022 года ОАО «ОКБ «АЛАМ» (г. Бишкек, ул. Шопокова, 89) заключило Рамочное соглашение №СЛЕ12-2022-2 с ОАО «Оптим Банк» (г. Бишкек, ул. Абдрахманова, 105) на получение кредитной линии в размере 100 000 (сто тысяч) долларов США.

«НУР ТЕЛЕКОМ» ЖЧК (“О!” СМ) өз абоненттерине 2022-жылдын 11-февралынан тартып “Бүткүл Дүйнө!” кызматынын алкагында эл аралык чалуулардын баасы айрым багыттарга өзгөрүүнү (көбөйтүлө) тургандыгын маалымдайт. Кеңири маалыматтар О! Кызматынын акысыз сурап-билүү 707, 708 телефондорунан “О!” тармагынын сатуу жана тейлөө офистерине жана www.o.kg расмий сайтына жайгаштырылат. КРМТЖБМК караштуу МБАнын “Нур телеком” ЖЧКсы: №16-0062 КР, №16-0063 КР лицензиялары С-044

ООО «НУР ТЕЛЕКОМ» (ТМ «О!») уведомляет своих абонентов о том, что с 11.02.2022 г. будет изменена (увеличена) стоимость международных вызовов на некоторые направления в рамках услуги «Весь Мир!». Подробная информация будет размещена на сайте: www.o.kg, в бесплатной справочной службе О! по тел.: 707, 789 и в офисах продаж и обслуживания сети О! Лиц. №16-0062-КР, №16-0063-КР ГАС при ГКИТус КР

В связи с утерей гос. акта №850932 (от 02.05.2019 г.), договор купли-продажи №1361 (20.05.2008 г.) и тех. паспорт на имя Ташбековой Гулмайрам Салиевны считать недействительным. П/П-914

В связи с утерей свидетельства о праве частной собственности (на земельной доли) участок ЧА №0109133) на имя Беделбаевой Айдай Мелисовны считать недействительным. П/П-007

Эркин-Тоо
Башкы редактор
АЛЕНОВ
Бахпурбек
Абдыкарович
Кабылдама
62-38-75
Башкы редактордун 1-орун басары
КАРБОСОВА Жазгүл – 62-38-77
Башкы редактордун орун басары
ДЫЙКАНОВА Жылдыз – 62-38-78

Гезит ээси: КР Министрлер Кабинети
Коммерциялык директор
САТЫКУЛОВ Орункул – 62-19-06 факс
Уюлдук тел.: (0705) 11-75-87
(0773) 11-75-87
Жооптуу катчы
КУЛАТАЕВА Бактыгүл - 62-38-71
Бөлүмдөр:
Саясат, укук жана экономика
бөлүмү – 66-22-27
Маданият, адабият жана
спорт бөлүмү – 62-38-71

Веб-сайт – 62-18-64
Коммерциялык бөлүм – 62-18-66
"Нормативдик актылар"
журналы – 62-38-71
Башкы эсепчи – 62-38-73
Компьютердик
борбор – 62-38-74
Жарнамалар кыргыз, орус, англис
тилдеринде берилет.

Биздин реквизиттер: р/с №1280010019784103 БИК 128001 ОКПО 20108596
ИНН. 00107199210141 ЗАО Кыргызский-Инвестиционно-Кредитный Банк (КИКБ)
Жарнамалардын мазмунуна редакция жооп бербейт. Мыйзамдар бир эле мезгилде кыргыз жана орус тилдеринде “Эркин-Тоо” гезитинде жарыяланып, ал расмий жарыялоо болуп эсептелет. Автордун көз карашы редакциянын позициясын билдирбейт.
Биздин дарегибиз: Бишкек шаары, 720040, Абдумомунов көчөсү, 193.
erkintoo@mail.gov.kg
Юстиция министрлигинен берилген катталуу күбөлүгү №592
Жумасына эки ирет: шейшемби, жума күндөрү чыгат.
Индекси: 68451
"Учкун" ААКнын басмаканасында басылды.
Буйрутма №77. Нускасы 12474
Басууга 31.01.2022-ж. саат 19.00де берилди
Сатык келишим баада

ВОПРОСЫ ГОСУДАРСТВЕННОСТИ КЫРГЫЗСТАНА В УСЛОВИЯХ ПОСТВЕСТФАЛЬСКОГО МИРОПОРЯДКА

Общезвестно, что человечество развивается в рамках определенных мировых порядков. Такими считаются довестфальский, вестфальский и поствестфальские системы мироустройств. В довестфальский период господствовали имперские порядки, которые как более устойчивые механизмы долгое время поддерживали необходимые условия для развития мира. Постепенный упадок империй сопровождался политико-правовой смутой, экономическими кризисами и морально-нравственной деградацией. Вестфальский мир (1648 г.) подводя итоги довестфальской системы стал рубиконом между имперским мироустройством и мироустройством национальных государств. Следовательно, просуществовавший более 350 лет (1648-1991 гг.) Вестфальский мир заложил основы нового мирового порядка на совершенно других принципах, доминантными субъектами которого стали суверенные национальные государства и новый мировой порядок, построенный на государственно-центристских принципах, ставшие основополагающим фундаментом нового мироустройства. Для чего Вестфальский мир сокрушил Папство и Священную Римскую империю, на руинах которых образовались 355 государственных, опрокинув Османскую империю, он косвенно или напрямую предоставлял возможность становлению еще многим суверенным государствам.

Таким образом, национальные государства возникнув в ходе естественной эволюции были окончательно кристаллизованы в период Вестфальского мироустройства. В этот период государства преобразовывались в новую форму государственно-территориальной целостности и создали систему национальных государств, воздерживающихся от вмешательства во внутренние дела друг друга и сдерживающих амбиции друг друга посредством рычагов равновесия сил. То есть, государства имея суверенную власть над своей территорией, каждый из них признавал внутренний суверенитет других государств, воздерживаясь от оспаривания их внутренних общественно-политических порядков.

Вестфальский государственный суверенитет был провозглашен как фундаментальный принцип международного права и данный принцип столетиями лежал в основе системы международных отношений, а потом был ратифицирован Уставом ООН

Разумеется, государственный суверенитет имел разные уровни, формы и варианты. Несмотря на это, Вестфальская система предоставляла суверенное право фактически всем де-юре и де-факто существующим государствам - сильным и слабым, большим и маленьким, и независимо от времени существования и от политических форм всем государствам давала право ориентироваться на собственные интересы. Имеющиеся суверенитет позволял принимать и осуществлять независимые решения внутри страны и защищать выбор пути развития национального государства от внешней угрозы. В то же время, определенная степень взаимозависимости и взаимответственности не позволяла возвышения абсолютно суверенных государств.

К сожалению, поствестфальский мир, наступивший в конце XX века, подорвал этой системы, коллективной системы сдержек и противовесов. Премьер-министр Англии Т. Блэр в 1999 г. выступая в Чикаго провозгласил новую, поствестфальскую «доктрину международного сообщества» и заявил, что «глобализация сделала вестфальский подход анахронизмом». Хотя, при внимательном анализе, и без его заявления можно было убедиться, что в современном мире уже складывается действительно новое-многомерное и многофункциональное поствестфальское мироустройство, а прежняя уже торпедируется.

Поствестфальская идеология глобализации стала предельно минимизировать роль национального государства, функции государства ограничиваются с ослаблением самого национального государства и усиливаются тенденции десоверенизации государств в пользу наднационального глобального суверенитета. Из-за своей нефункциональности национальные государства постепенно утрачивают свою легитимность. Тем самым, они стали постепенно утрачивать реальную власть и все больше показывать неспособность адекватно реагировать на современные вызовы. Теряя должных ресурсов возможностей, многие превращаются в так называемые «несостоявшиеся государства».

В десоверенизации государств существенное значение имеет то, что в современных условиях де-факто формируется поствестфальская международно-правовая парадигма, закрепляющая в системе международных отношений новые правила и новые условия. Их отличает нечеткость международно-правовой базы, преобладание политической составляющей над юридически закрепленными полномочиями государств на международной арене, деградация и девальвация роли и место ряда влиятельных международных организаций-гарантов, двусмысленность, необязательность и не публичность многих международно-правовых норм и т.д.

Сторонники, выступающие за ликвидацию вестфальской системы национальных государств, утверждают, что, во-первых, не все государства заслуживают суверенности. Во-вторых,

десоверенизация государства не есть полное исчезновение государств, а появление современных форм и функций государственных в условиях глобализации, сутью, которой является гибридные государства с ограниченным суверенитетом в различных формах. Уже моделируются такие формы государственности, как квазигосударства, государства-призраки, ассоциированные государства, государства-нации, регион-государства, корпорации-государства, сетевые центры, как государства, города-государства, всемирная федерация с государственными функциями.

Порою, апологеты поствестфальской системы, характеризуют ее, как закономерная эволюция вестфальской системы, нежели ее крах, и якобы при которой формально не отменяется существующие национальные государства, их суверенитет. Но, как показывает практика, поствестфальский суверенитет является формальным и номинальным. При котором отдельные страны поглощаются и могут стать просто частью федерации, союзов, альянсов и соединений на основе глобальной экономики, в составе глобальной политической системы или в рамках систем региональной и глобальной безопасности и т.д. В таком положении, они сохраняют только бутафорскую форму национального государства с ограниченным суверенитетом, превращаясь в пассивного наблюдателя международных процессов, если даже они представляют угрозу для их собственного суверенитета.

Хотя, в такой системе международных отношений роль государств не отменяется и формально они по-прежнему будут иметь власть на своей территории, но их действия окажутся под контролем международных организаций, территориальных объединений и сверхдержав. Такие государства с номинальными правами становятся марионеточными посредниками между своей страной и региональными, глобальными системами.

Они будут государствами «ограниченного суверенитета». Потому что новые организационные схемы и технологии подрывают прежние институты, меняя классический облик государственной власти. Усиливается тенденция к маргинализации официальной

власти, отчуждению национальной госвласти от полноценного решения национальных проблем и подмене ее неформальной, транснациональной, гибридной властью. Поэтому невнятно иерархированная парадигма, формальный дизайн поствестфальского национально-государственного суверенитета весьма неустойчив, расплывчат, а порой он двусмыслен. Такие характерные свойства поствестфальской системы государственности, как принципиальная нестационарность, турбулентный характер ряда процессов и слабое управление хаотизированными странами, приводит к становлению новых, гибридных технологий управления, нацеленных не на укрепление и улучшение управления государством, а на дисфункции и распад государств.

Таким образом, в поствестфальский период систематически сокращается количество суверенных государств-полноценных участников международных процессов. Большинство государств мира перестают бороться за собственный суверенитет, постепенно передавая его другим государствам или наднациональным международным организациям (ООН, НАТО, Евросоюз и др.). Добровольно отказываясь от своего суверенитета, делегируя свое суверенное право более крупным государствам и наднациональным международным организациям, все больше государств мира превращаются в «полусуверенные государства».

Демонтаж суверенных государств осуществляется с помощью слияния государств (Евросоюз), насаждения зависимого марионеточного режима (в результате «цветных революций»), путем «гуманитарной интервенции» и оккупации (Югославия, Ирак, Ливия, Сирия, Йемен и др.) и в результате сепаратистского раскола государств (Молдова, Грузия, Украина и др.).

Характерной чертой поствестфальской системы стала фрагментарность, хаотичность, высокий уровень конфликтности и стратегическая неопределенность. В этих условиях стратегической задачей архитектора, такой размытой, лабильной и хаотичной международной системы стало установление «нового мирового порядка» с помощью тактики «управляемого хаоса», породившая совершенно новую, взрывоопасную ситуацию в мировой политике, когда при нестабильности глобальной стратегической обстановки систематически провоцируется и форсируется дестабилизирующая волна локальных конфликтов, имеющих внешний и внутренний характер.

В результате этого, по всему миру распространяются новые атипичные виды войн, такие как «гибридная война», «сетевая война», «асимметричная война», «бесконтактная война», «цветные революции», сепаратизм, терроризм, экстремизм и другие.

Из-за высокой турбулентности исламского мира, распад национальных государств в первую очередь касается их, где идет систематическое разрушение национальных государств. Например, фактически перестали существовать Ирак, Ливия, Сирия, Йемен с общим населением около 100 млн человек. Из-за слабости и аморфности государственной власти почти в 50% странах исламского мира наблюдается перманентный

политический кризис, а в 33% государств исламского мира национальные правительства фактически не контролируют ситуацию в своих странах. Например, в Афганистане, Ираке, Ливии, Сирии, Сомали, Судане, Чаде, Нигере, Нигерии, Западной Сахаре, Палестине и т. д. В 20 странах исламского мира, где проживают примерно 50% мусульман планеты, произошли или продолжаются вооруженные конфликты и систематически демонтируются государственность этих стран. К сожалению, несколько регионов, в том числе и Центральная Азия, находятся под реальной угрозой оказаться ареной «управляемого хаоса» и «гибридной войны», поскольку государства региона постоянно попадают в группу недееспособных государств (Failed States Index).

В общем, идет серьезный пересмотр стратегической перспективы феномена государства и государственности, систематически происходит демонтаж базовых категорий национально-государственного суверенитета. И предполагается постепенной государственной, региональной и глобальной десоверенизации. Все это свидетельствует о том, что постбиополярный мир оказался гораздо опасным биополярного, т.к. в нем отсутствует необходимая система сдержек и противовесов для геополитических инициатив государств-гегемон, объективно представляющих угрозу для суверенитета других государств.

Словом, цивилизационный кризис всё больше обостряется и требует безотлагательного поиска новой модели государственности, новой системы государств и нового мироустройства которые в наибольшей мере отвечали бы интересам всего мирового сообщества и немедленно положила бы конец процессам десоверенизации, деконструкции государств, разрушительному «управляемому хаосу».

При этом, предполагается, что системные угрозы и риски, создаваемые Поствестфальским миропорядком, могут быть преодолены только в рамках другого миропорядка, с возрожденным на новой основе, с новым геополитическим балансом сил. И, чтобы быть готовой к возможной деконструкции и дисфункции государств и достойно противостоять этим тенденциям, должны быть, изучены современные механизмы и технологии десоверенизации, способы и пути их минимизации. Поэтому дальнейшая судьба поствестфальской системы национальных государств должна стать фундаментальным предметом размышлений о грядущем будущем феномена государственности. Тем самым, перспективы и угрозы поствестфальского мироустройства для суверенитета государств является безусловно важным предметом исследований. Более того, концептуализация построений и теорий о будущем национальных государств является весьма неотложным делом из-за высокой скорости десоверенизационных изменений, происходящих, как в каждой отдельной стране, так и в системе поствестфальских государств мира.

(Продолжение на следующем номере)

Төлөбек АБДРАХМАНОВ,
ректор КГУ им.И.Арабаева
член корреспондент НАН КР